

**Національна бібліотека України імені В.І Вернадського
Національна юридична бібліотека**

Громадська думка про правотворення

**/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/**

2011 № 3

Громадська думка про правотворення

Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горовий,

Н. Іванова (відповідальна за випуск), А. Чекмарьов,

А. Бергелська

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

gdpp@yandex.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2011

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ	3
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	5
НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	17
ВІДГУКИ	31
Закон «Про регулювання містобудівної діяльності»	31
Закон «Про доступ до публічної інформації»	39
Закон «Про вибори народних депутатів»	47
Закон «Про органічне виробництво»	57
Інше	60
КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ	71
ДІАЛОГИ	75
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	78
ДО УВАГИ ДЕРЖСЛУЖБОВЦЯ	94

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Схвалено законопроект щодо функціонування спрощеної системи оподаткування

Кабінет Міністрів України схвалив законопроект щодо змін до Податкового кодексу в частині функціонування спрощеної системи оподаткування.

Зміни до Податкового кодексу передбачають скасування штрафних санкцій за несплату соціальних внесків у 2010 р., а також звільнення від такої сплати підприємців з-поміж пенсіонерів та інвалідів. Будуть підприємці мати й економічно обґрунтоване право на відпустку – вони щороку за новим законодавством не платитимуть «єдиний» податок за один місяць. Також законопроектом передбачено запровадження диференційованого підходу до класифікації малого бізнесу залежно від залучення найманих працівників, обсягу доходу. Фізичні особи-підприємці, які працюють на спрощеній системі оподаткування, повинні бути поділені на три категорії.

Уряд пропонує прив'язати ставку єдиного податку до рівня мінімальної заробітної плати (м.з.п.), а також зобов'язати «спрощенців» реєструватися як платникам податку на додану вартість (ПДВ) у випадку надання послуг таким платникам.

Документом, зокрема пропонується скасувати норму Податкового кодексу, якою запроваджено заборону юрособам відносити закупівлі товарів і послуг у «спрощенців»-фізосіб на валові витрати при визначенні об'єкта обкладення податком на прибуток, тобто фактично обкладати їх за ставкою податку на прибуток.

У цілому проект закону передбачає ослаблення фіскального тиску на бізнес, значно розширює економічні свободи для малого й середнього підприємництва.

Як повідомляється, у розробці проекту закону взяли участь фахівці Міністерства фінансів України, ДПСУ та інших центральних органів виконавчої влади. Водночас координатор підготовки до Весняного маршу протесту 19 травня Всеукраїнської громадянської акції «Вперед» А. Панаєтов заявив про те, що до 70 % норм затвердженого Кабінетом Міністрів України законопроекту про спрощену систему оподаткування повторюють положення аналогічного

законопроекту, підготовленого Радою підприємців України. За його словами, цей законопроект і ряд інших ініціатив, підготовлених Радою підприємців України, дістали назву «Народна реформа» завдяки тому, що в їх розробці брали участь понад 300 громадських організацій зі всієї України.

Поточні події оглядового періоду

> Верховна Рада України прийняла за основу проект закону «Про внесення змін до Закону України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”» щодо розширення мережі дозвільних центрів

Президент України В. Янукович підписав ряд Законів України:

> Закон України № 3245-VI «Про оголошення природних територій міста Слов'янська Донецької області курортом державного значення»;

> Закон України № 3254-VI «Про ратифікацію Угоди про державну соціальну допомогу членам сімей військовослужбовців, загиблих в Афганістані та інших державах, в яких велися бойові дії»;

> Закон України № 3255-VI «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України, Урядом Російської Федерації та Урядом Словацької Республіки про перевезення ядерних матеріалів між Російською Федерацією і Словацькою Республікою через територію України»;

> Закон України № 3267-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом»;

> Закон України № 3282-VI «Про внесення зміни до Закону України «Про тваринний світ» щодо наукових досліджень у галузі охорони тваринного світу»;

> Закон України № 3291-VI «Про внесення змін до додатка № 3 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2011 рік”».

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Земельне законодавство України: до питання прийняття Закону «Про Державний земельний кадастр»

Український уряд оголосив 2011 р. роком модернізації агропромислового комплексу. Початком реформ Президент В. Янукович і Прем'єр-міністр М. Азаров назвали введення ринку вільної купівлі-продажу земель сільгоспризначення. До цього в країні майже 10 років діяв мораторій на такі операції, однак на початку березня Верховна Рада відмовилася продовжити термін його дії. Проголошуючи завдання терміново завершити земельну реформу і ввести повноцінний ринок землі, Президент В. Янукович уточнив, що йдеться не тільки про скасування мораторію на легальну купівлю-продаж земель, а й про ухвалення Верховною Радою пакета законів, що регламентують цю сферу.

«Нинішній рік є важливим для прискорення земельної реформи. Згідно із програмою економічних реформ, до кінця 2012 р. передбачається створити прозорий ринок земель сільськогосподарського призначення. Для цього буде створена єдина законодавча база», – наголосив глава держави.

Він також зауважив, що у першому півріччі 2011 р. планується розглянути два основні Закони у сфері регулювання земельних відносин: «Про Державний земельний кадастр» та «Про ринок землі».

«Хочу наголосити, що ми запроваджуємо ринок земель для того, щоб стимулювати не спекуляції, а виробництво. І забезпечити рівні умови доступу до цього ринку вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання для того, щоб земля була в найбільш ефективного господаря», – підкреслив В. Янукович.

«Усі кроки в цьому напрямі будуть здійснюватися в широкому діалозі з громадськістю, і жодна фермерська родина, що працює на землі, не буде дискримінована. Це моя принципова позиція», – додав Президент.

Закон про Державний земельний кадастр – один із двох законів (другий – про ринок земель), з прийняттям яких, згідно з п. 15 Перехідних положень Земельного кодексу, пов'язують зняття мораторію на продаж сільськогосподарських земель. Відтак його прийняття є одним

з перших кроків на шляху проведення земельної реформи. Саме неупереджена інвентаризація землі зможе дати чітку й однозначну відповідь на питання про те, скільки і які землі є в Україні, в якому вони стані і яка є їх реальна вартість.

Створення єдиної реєстраційно-кадастрової системи в Україні було започатковане Державним комітетом із земельних ресурсів ще у 1997 р. Сприятим цьому процесу був покликаний проект Світового банку «Видача державних актів на право власності на землю в сільській місцевості та розвиток системи кадастру», для фінансування якого Світовий банк у 2004 р. відкрив кредитну лінію майже на 200 млн дол. Планувалося провести картографування території всіх областей України, виготовити базові та індексні кадастрові карти, створити єдину національну систему державного земельного кадастру, завершити видачу державних актів на право власності на земельні ділянки власникам земельних паїв.

Утім, Україна не прийняла підзаконну нормативно-правову базу щодо єдиної реєстрації прав на землю та нерухоме майно. Це уповільнило створення державної кадастрово-реєстраційної системи.

Банк неодноразово висловлював невдоволення темпами реалізації проекту і навіть хотів призупинити його фінансування через відсутність зрушень. У 2009 р. Світовий банк реструктурував проект, зменшивши позику і згорнувши програму щодо створення єдиної реєстраційної системи в Україні. Головною метою проекту залишилося створення єдиної системи земельного кадастру та заміна сертифікатів на державні акти на право власності на земельний пай.

У результаті Україна залишилась єдиною з країн пострадянського простору, яка не має не те що земельного кадастру, а й навіть закону про земельний кадастр. Наприклад, у Білорусі, яка у стислі терміни використала аналогічну позику Світового банку, такий кадастр працює з 2004 р.

Лише в цьому році Держкомзем оголосив про завершення робіт зі створення автоматизованої бази даних про земельні ділянки, яка однак, за словами голови комітету М. Сидоренка, запрацює тільки після прийняття закону про Державний земельний кадастр. Проте базу даних потрібно ще наповнити: нині це зроблено лише для Києва. Чиновники та експерти визнають, що на формування кадастру піде ще не один рік.

За словами заступника голови Державного агентства земельних ресурсів України М. Калюжного, інвентаризація земель в Україні може бути завершена протягом п'яти років. За його інформацією, на сьогодні в Україні видано 15 млн документів на право влас-

ності на землю. Для того щоб провести інвентаризацію, констатує М. Калюжний, потрібно близько 4–5 млрд грн, щоб розмежувати землі – 2,5 млрд грн і не менше п'яти років.

Задля повнішого розуміння суті проблеми створення земельного кадастру варто відзначити, що облік землі та нерухомості в кожній країні ведеться від початку становлення земельно-правових відносин. Проте кожна країна йшла своїм шляхом. У Франції та Італії, наприклад, кадастр був призначений передусім для адміністрування податків на землю та нерухомість. Систему назвали «наполеонівською». За французьким принципом були складені кадастри у Бельгії, Голландії, Швейцарії.

З часом виникла потреба створити ще й спеціальний реєстр прав власності на нерухомість. У Німеччині існують кадастрова та поземельно-книжна системи, які склалися протягом століть. Обидва реєстри є загальнодоступними і разом показують цілісну картину фактичних і правових взаємин у земельній галузі.

Взаємодія між поземельною книгою та кадастром полягає в обміні інформацією між ними. Оскільки ця робота виконується вручну, її слід здійснювати двічі. Нині така «подвійна» система є застарілою. Багато країн витратили або витрачають великі кошти на підтримання та синхронізацію баз даних реєстраційних установ.

У Франції, країнах Скандинавії, Польщі, Словенії, Естонії, Болгарії реєстрацію прав здійснюють суди, нотаріуси, міністерства юстиції, а кадастри – організації, підпорядковані різним міністерствам або органам місцевого самоврядування.

Розділення кадастру та реєстраційної системи мінімізує міжвидомчий конфлікт інтересів, оскільки за формування об'єктів нерухомості та реєстрацію прав на них відповідають різні організації. Такий підхід вдало працює в країнах з перехідною економікою, де високий ризик корупції.

В інших країнах Європи – Албанії, Вірменії, Чехії, Нідерландах, Греції, Італії, Литві, Люксембурзі – реєстр прав і кадастр веде один орган.

У Великій Британії автоматизована система ведення реєстру прав на нерухоме майно створена із застосуванням сучасних технологій. Система ведення кадастру та реєстру нерухомого майна там публічна. Інформація перебуває у власності держави, постійно поповнюється, перевіряється і використовується всіма бажаючими. Система надійно забезпечує виконання договірних обов'язків між особами, що зменшує кількість судових справ.

Усі сучасні системи реєстрів створюються на основі індексної кадастрової карти. Картографічна технологія, яку застосовують при створенні кадастру, може містити близько 250 характеристик земельної ділянки і надає найбільш точні відомості для опису нерухомості. Електронні дані державного земельного кадастру стають платформою для успішної міжвідомчої взаємодії щодо ведення містобудівного, лісового, водного та інших галузевих кадастрів. Це загалом дає повну та чітку картину ресурсів країни, контроль та управління ними.

Нині у Європі відбуваються кадастрові реформи. Їх мета – приведення кадастрово-реєстраційних систем до єдиних стандартів, якими є, зокрема, ведення системи реєстрації прав на нерухомість на основі записів про земельні ділянки (земельна ділянка та нерухоме майно розглядається як єдиний об'єкт нерухомості); реєстрація прав на земельні ділянки та нерухоме майно здійснюється в одному Реєстрі прав; реєстрація прав та ведення кадастрових карт здійснюється однією установою; реєстрація прав є адміністративною функцією (державна реєстрація прав повинна бути відокремленою від судових та/або нотаріальних органів); послуги системи орієнтовані насамперед на користувача; система реєстрації прав повинна бути самоокупною.

Тож аби відповідати сучасним вимогам та принципам функціонування аналогічних систем у країнах з розвинутою економікою кадастрово-реєстраційна система в Україні має бути ефективною, тобто точною і достовірною, орієнтованою на користувача, забезпечувати йому максимальну зручність, оперативність обслуговування за мінімальну вартість та головне – користуватися довірою.

Насправді, реалії, що склалися на сьогодні у земельно-правовій сфері України, не відповідають зазначеним вимогам, маючи низку недоліків та невідповідностей. Зокрема, значні юридичні проблеми спричиняє той факт, що в Україні реєстрація землі та споруд, які на ній розміщені, відбувається у різних установах. Хоча у світовій юридичній практиці найчастіше для опису нерухомої власності застосовується термін «земельна ділянка», яка зазвичай визначається як «земля і вся нерухома власність на ній». Будівлі завжди розташовані на землі, і логічно реєструвати їх разом.

Ситуація, коли в реєстрах земельні ділянки відокремлюються від будівель і споруд, що розміщені на ній, призводить до колізій, коли при здійсненні цивільно-правових угод окремо продаються земельні ділянки, а окремо – будівлі і споруди на них. Земельна ділянка може бути зареєстрована на одну юридичну особу, а будівлі, розташовані

на ній, на іншу. У результаті виникає суперечка щодо права власності на землю чи доступу до будівлі. Це спричиняє збільшення часу на укладання угод, подорожчання послуг внаслідок звернення громадян до різних інстанцій, складний механізм посвідчення права власності нового власника та видачі йому правовстановлюючих документів.

Інша проблема – невизначеність щодо структури, яка має реєструвати права власності на землю. Зокрема, після набрання чинності Земельним кодексом з 1 січня 2002 р. суперечки з цього приводу виникли між Міністерством юстиції та Державним комітетом із земельних ресурсів. З одного боку, говорилося про переваги формування єдиного органу, який би займався кадастром і реєстрацією, а з іншого – пропонувалося розділити функції. Нині переважає ідея створення двох систем – реєстрації прав на нерухомість та земельного кадастру, які вестимуть відповідно Міністерство юстиції та Держземагентство.

Мін'юст та деякі бюро технічної інвентаризації наголошують на недоцільності побудови єдиної системи державної реєстрації прав на нерухоме майно та Державного земельного кадастру. Вони наголошують, що Мін'юст зараз має всі елементи системи реєстрації прав власності на нерухоме майно. Зокрема, відомство веде Єдиний реєстр заборон відчуження нерухомого майна, Державний реєстр іпотеки, Державний реєстр правочинів, Реєстр прав власності на нерухоме майно. Насправді ж ці реєстри є лише інформаційними системами.

Крім того, вони не охоплюють усіх речових прав на землю та їх обмежень. Це означає, що за певних обставин можуть створюватися нові реєстри. Користувачам додаватиметься непорозуміння, клопотів і витрат, пов'язаних з їх веденням.

Виникають питання і щодо достовірності інформації, яка акумулюється. Реєстр прав відповідає на питання, хто володіє об'єктом або як ним користуються. Тобто фіксується власник, ідентифікований як фізична чи юридична особа, і які права у нього на цей об'єкт – право користування, власності чи володіння.

Реєстрація об'єкта відбувається за поштовою адресою. Як тоді гарантуватиметься достовірність інформації щодо нерухомості, яка перебуває за межами населених пунктів? Інший приклад – непорозуміння, які відбуваються з об'єктами нерухомого майна при зміні назв населених пунктів, вулиць, нумерації будівель.

Натомість Держземагентство при реєстрації об'єкта користується геодезичними координатами, які є незмінними і не залежать від суб'єктивних обставин.

Побудова ефективної кадастрової системи – це довгострокова державна інвестиція в розвиток інфраструктури економіки. Старт цій роботі має дати ухвалення Закону «Про Державний земельний кадастр», проект якого внесено до парламенту 4 лютого і проголосовано в першому читанні в середині березня. Проект № 8077 закону про Державний земельний кадастр, поданий депутатами В. Бевзенко (ПР), Р. Ткачем (НУ – НС) і Р. Лук'янчуком (БЮТ).

У законопроекті визначені мета та принципи Державного земельного кадастру, система органів, що здійснюють його ведення, склад відомостей, вимоги щодо ведення Державного земельного кадастру та порядок користування його відомостями тощо.

Земельний кадастр у проекті визначено як інформаційну систему відомостей про землю і земельні ділянки, розташовані у межах України. У Державний земельний кадастр будуть включені такі відомості про земельні ділянки: кадастровий номер; місце розташування; опис меж; площа; координати поворотних точок меж; прив'язка поворотних точок меж до пунктів державної геодезичної мережі; відомості про інші об'єкти кадастру, до якого територіально (повністю або частково) відноситься земельна ділянка; категорія земель; функціональне використання, склад угідь із зазначенням контурів будівель і споруд; відомості про обмеження у використанні земельної ділянки; відомості про частини земельної ділянки, на які поширюється дія сервітуту, договору про суборенду земельної ділянки; нормативна грошова оцінка; експертна грошова оцінка (за наявності); інформація про документацію із землеустрою та оцінки землі, на підставі яких встановлені відомості про земельну ділянку.

Відомості про земельну ділянку також містять інформацію про власників (користувачів) і про зареєстровані речові права на нерухомість.

Земельний кадастр, крім того, містить відомості про державний кордон України, територіально-адміністративні одиниці. Таким чином, відповідно до поданого законопроекту, Державний земельний кадастр – це єдина державна система, до якої вноситься вся інформація про всі землі України. Фактично кадастр – це електронна карта всіх земель України.

Згідно з пояснювальною запискою, значні зміни торкнутися процедури реєстрації земельних ділянок. Відповідно до законопроекту реєстрація земельних ділянок відбуватиметься лише один раз, при внесенні інформації до державного земельного кадастру, а після кожної транзакції буде

реєструватися право власності на земельну ділянку, згідно з Законом України «Про реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Раніше реєстрація земельних ділянок відбувалася при кожній транзакції, поряд з реєстрацією державних актів на землю.

Відповідно до проекту закону про земельний кадастр, державні акти на право власності (право користування) на землю припинять своє існування як правовстановлюючі (засвідчують право власності) документи на земельну ділянку з 2013 р. Це ж стосується й інших документів, перелічених, зокрема, у ч. 2 ст. 126 Земельного кодексу. Цю статтю планують скасувати: розробники проекту вважають недоцільним існування відразу двох документів, які засвідчують право на землю, – держакта і витягу про реєстрацію речового права.

Ведення Державного земельного кадастру покладеється на спеціально створене державне підприємство – ДП «Центр Державного земельного кадастру». Власником бази даних Державного земельного кадастру буде центральний орган державної влади з земельних ресурсів – Держземагентство.

Проектом передбачається, що відомості Державного земельного кадастру будуть відображатися в мережі Інтернет з 2013 р. Це, зокрема, будуть відомості про межі адміністративно-територіальних одиниць, кадастрові номери земельних ділянок, їх межі, цільове призначення землі, тип функціонального використання землі, нормативну грошову оцінку землі, угіддя земельної ділянки (із зазначенням контурів будівель, споруд, розташованих на земельній ділянці).

Також, відповідно до законопроекту, в Інтернеті можна буде отримати інформацію про розподіл землі між власниками і користувачами та зведені дані кількісного та якісного обліку земель.

Усі зазначені відомості будуть відображатися в мережі з моменту їх внесення до Державного земельного кадастру. Запланована можливість анонімного перегляду, копіювання та роздрукування інформації цілодобово і без обмежень. Пошук, перегляд і копіювання відомостей кадастру, відображених в Інтернеті, будуть безкоштовними.

Згідно з законопроектом, однією з форм надання відомостей, що містяться в Державному земельному кадастрі, є видача на платній основі витягів з нього (інші – видача довідок про узагальнену інформацію про землі і копій з кадастрової карти). Витяг містить усі відомості, що вносяться до поземельної книги. Проект передбачає обов'язковість отримання такого вилучення при здійсненні операцій щодо земельної ділянки.

На отримання відомостей з Державного земельного кадастру мають право: власники (користувачі), їхні спадкоємці, правонаступники юридичних осіб, що володіли земельними ділянками, особи, в інтересах яких встановлено обмеження, а також уповноважені всіма перерахованими особами.

Крім того, отримати відомості з кадастру мають право органи державної влади та місцевого самоврядування та особа, якій належать речові права на земельну ділянку. Останньому, щоправда, надаються не всі відомості – виняток становлять дані про власників (користувачів) і про документацію із землеустрою, на підставі якої зареєстровано земельну ділянку.

До того ж проектом пропонується внести доповнення до Земельного кодексу, вказавши момент, з якого земельна ділянка буде вважатися об'єктом цивільних прав, і ввести поняття формування земельної ділянки.

Спеціальною ст. 79-1 Земельного кодексу планується передбачити можливість земельної ділянки виступати об'єктом цивільних прав (тобто бути й об'єктом різного роду договорів, інших угод) виключно з моменту її формування та державної реєстрації права власності на неї.

Під формуванням, у свою чергу, розуміється визначення площі і меж земельної ділянки та внесення інформації про неї до Державного земельного кадастру. Сформованою земельна ділянка буде вважатися з моменту присвоєння їй кадастрового номера.

Державна реєстрація земельної ділянки, згідно з проектом, здійснюється ще до надання її у власність (або користування) органами державної влади або місцевого самоврядування (ст. 23), вона відбувається шляхом відкриття Поземельної книги.

Для реєстрації необхідна заява особи, якій надано дозвіл розробляти документацію із землеустрою земельної ділянки при її формуванні для передачі у власність. У разі об'єднання або розділу раніше сформованих земельних ділянок заява подається власником.

Форма заяви повинна встановлюватися центральним органом державної влади з земельних ресурсів. До заяви додаються електронний документ із змістом документації із землеустрою, на підставі якої вносяться відомості до Державного земельного кадастру, та документ, що підтверджує оплату послуг з державної реєстрації. Цей перелік необхідних документів є вичерпним. Вимоги до змісту, структури та технічних характеристик електронного документа будуть затверджуватися Кабміном.

Зволікання з прийняттям законопроекту про Державний земельний кадастр не в останню чергу було пов'язане з конфліктом між центральними органами виконавчої влади та місцевим самоврядуванням щодо права на контроль над реєстрацією земель і збором інформації. Суперечка закінчилася компромісом: повноваження з ведення кадастру розділені між Держкомземом і місцевою владою. На відкуп місцевих властей віддано ведення земельно-кадастрової документації, у тому числі реєстрація державних актів на землю. Це один з головних недоліків закону, відзначають експерти, адже в більшості населених пунктів немає належного рівня фахівців. Таким чином, зібрані дані можуть бути суперечливими, що нівелює плюси прийняття закону. Творці бази даних уже зіткнулися з фактами перекручування інформації. Деякі ділянки зареєстровані там, де вони не можуть бути розташовані, у деяких – по кілька власників.

Крім того, прийнятий Закон може ускладнити реєстрацію земельних ділянок. Багато фахівців вважають, що реєстрація ділянок не буде здійснюватися за принципом «єдиного вікна». За словами старшого наукового співробітника Інституту держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України П. Кулинич, прописане в Законі право громадян користуватися даними земельного кадастру на практиці може означати обов'язкове отримання інформації з органу ведення земельного кадастру, причому на платній основі. «Якщо раніше для отримання земельної ділянки необхідно було писати заяву до місцевих органів влади, то після набрання чинності Закону потрібно буде спочатку отримати довідку про ділянку в органі земельних ресурсів. Там можуть вимагати уточнити інформацію або провести додаткове дослідження», – говорить П. Кулинич.

Голосування традиційних супротивників зняття мораторію на торгівлю землею сільгосппризначення – соціалістів і комуністів – на підтримку закону про земельний кадастр, з одного боку, пояснюється тим, що його співавторами є народні депутати з різних політичних сил і законопроект є досить компромісним.

З іншого боку, справа в тому, що закон про земельний кадастр носить технічний характер. Єдиним офіційним підтвердженням прав на землі в Україні є Реєстр майнових прав на нерухомість, який веде Держкомзем. Саме цей комітет контролює виконання відповідного законодавства про реєстрацію. Причому в нього багато повноважень, які дають змогу вільно трактувати нормативно-правові акти

(комітет одночасно реєструє права на земельні ділянки і контролює цей процес). Це створює умови для тіньової приватизації земель.

За словами одного з розробників законопроекту «Про Державний земельний кадастр», секретаря парламентського Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Р. Ткача, роль цього законопроекту є переважно суспільно і державно значущою. Закон містить багато норм, які стосуються виключно фахівців. Для держави «плюс» полягає в тому, що коли є карта всіх земель і відповідно до кадастру видно, яка земля у власності, яка в оренді, яка вільна, земельні ділянки розподілені за видами та категоріями, і можна планувати податки, що служать базою для всіх місцевих бюджетів. Адаже в умовах хаосу, що панує в земельній сфері України, на сьогодні є великий недобір плати за землю.

Для громадян загалом цей Закон є важливим насамперед тому, що дає відкритий доступ до інформації про землі України, що робить можливим громадський контроль у цій сфері. А для конкретної людини набрання чинності кадастром дає гарантії того, що людина буде точно знати, де саме розташована її земельна ділянка, яка має бути «прив'язана» до системи координат, з допомогою якої їй присвоюється кадастровий номер. Тоді власник ділянки точно знатиме, де його земля, навіть якщо будуть знищені всі межові знаки.

Експерт у сфері землеустрою А. Мартин, коментуючи законопроект, відзначив, що законопроект логічно і чітко визначає функції Державного земельного кадастру і розділяє Реєстр прав на землю і Реєстр земель. Реєстр земель здійснюється в рамках Державного земельного кадастру органами земельних ресурсів, що передбачено чинним Земельним кодексом, а реєстр прав на землю та нерухоме майно відповідно до Закону України «Про реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень». Законопроект також регулює обмін інформацією між Державним земельним кадастром і Реєстром прав на землю. Позитивним можна назвати і бажання законодавця відкрити і зробити публічним дані Державного земельного кадастру – практика багатьох країн показує, що подібна відкритість сприяє залученню інвестицій та зменшенню корупції в даній сфері.

Прийняття Закону «Про Державний земельний кадастр» спростить процедуру оформлення угод, що стосуються операцій із землею, підкреслила юрист ЮФ ILF А. Заліська. Механізм оформлення угод щодо землі стане простішим завдяки нормі законопроекту, яка чітко розмежовує процес реєстрації земельної ділянки і процес реєстрації

прав на землю. «На сьогодні ці процеси тісно взаємопов'язані. Державна реєстрація земельної ділянки здійснюється кожного разу при переході права власності або користування земельною ділянкою. Проект закону № 8077 пропонує вивести процедуру реєстрації речових прав на земельні ділянки з компетенції Державного земельного кадастру», – говорить А. Заліська.

За словами експерта, у разі прийняття законопроекту відпаде необхідність повторної реєстрації земельної ділянки при кожній операції з землею, а сама процедура реєстрації ділянки, по суті, буде полягати в привласненні їй кадастрового номера і у визначенні меж і площі земельної ділянки.

Експерт також звертає увагу на те, що законопроект № 8077 визначає роботу земельного кадастру як інформаційної системи даних. Передбачається, що відомості про межі ділянок та нормативної грошової оцінки землі, про кадастрові номери земельних ділянок, про їх цільове призначення і деякі інші дані будуть перебувати у відкритому доступі в мережі Інтернет. Можливість відкритого доступу робить механізм оформлення угод з землею більш прозорим, вважає А. Заліська.

Прийняття Закону «Про Державний земельний кадастр» – важливий крок до формування ринку землі, оскільки за відсутності системи земельного кадастру неможливе адекватне ціноутворення на ринку землі. Крім того, наявність систематизованої інформації перешкоджає шахрайству з ділянками. Однак щоб закон про кадастр запрацював, потрібно прийняти декілька десятків нормативно-правових актів про порядок збору інформації, реєстрації земельних ділянок, надання інформації, відповідальності тих, хто буде реєструвати земельні ділянки, нагадує академік-секретар відділу аграрної економіки і земельних відносин Української академії аграрних наук А. Третяк. На прийняття підзаконних актів Верховна Рада відвела півроку.

На черзі – прийняття Законів «Про ринок земель» та «Про сільські товариства з регулювання обороту земель сільськогосподарського призначення».

Разом із запровадженням ринку сільськогосподарських земель необхідно прийняти й закон про консолідацію земель, кажуть експерти. Відповідний проект нині розробляє Держземагентство за участі фахівців. За словами розробників, механізм консолідації дасть змогу уникнути ситуацій, коли власник більшості землі в єдиному

земельному масиві не може їх ефективно обробляти через вкраплення у цей масив чужих ділянок.

«Крім закону про державний земельний кадастр і закону про ринок земель, який ми сьогодні певною мірою обговорюємо, має бути прийнятий закон про консолідацію земель, який також регулюватиме певний сегмент сільськогосподарської землі. Консолідація на даному етапі розробки закону має передбачати певні примусові заходи», – констатує старший науковий співробітник Інституту держави і права НАНУ П. Кулинич.

Законом передбачені механізми примусового викупу, передачі в оренду або обміну земельної ділянки у власника задля ефективного використання земель. Консолідація передбачає об'єднання роздрібнених земельних ділянок у компактні масиви, уникнення фрагментації земель, а також заходи природоохоронного та технічного характеру.

Крім того, висловлюються думки про необхідність створення в Україні земельних арбітражних судів для вирішення спірних питань, що стосуються продажу землі. Зокрема, про це заявив під час круглого столу, організованого Інститутом ім. Горшеніна, генеральний директор Асоціації «Союз бірж України» Б. Беренштейн.

За його словами, сьогодні не береться до уваги такий важливий чинник, як вирішення спірних питань, які неодмінно виникатимуть під час продажу землі. «Чомусь ніхто не хоче згадувати, що, пустивши таку кількість землі в оборот, хтось повинен буде вирішувати ці конфлікти. Суди господарські й загального призначення завалені справами. Тому разом зі створенням земельного банку, кадастрового центру треба вирішити питання земельного арбітражу», – підкреслив Б. Беренштейн. Він додав, що земельні арбітражі й земельні суди створені в багатьох країнах.

Судячи з рішучості депутатів, Верховна Рада може прийняти необхідні закони і підзаконні акти найближчим часом і дозволити торгівлю сільськогосподарською землею з початку наступного року. Однак дуже важливо, щоб через поспіх не постраждала якість законів і підзаконних актів. Закон про земельний кадастр, зокрема, може стати ефективним інструментом управління нерухомістю та земельними ресурсами та значно спростити доступ інвесторів до даних про ділянки. При цьому важливо, аби нормативна база була прописана таким чином, щоб унеможливити корупцію та забезпечити, з

одного боку, набуття землею реальної ринкової вартості, а з іншого – відповідність українського земельного законодавства національним інтересам.

Імовірний розвиток подій:

– законопроект практично не регулює процес запобігання незаконному купуванню земель. Адже дані земельного кадастру не дають змоги застосовувати санкції проти громадян, які незаконно приватизували земельні ділянки;

– на думку експертів, законопроект звертається до великої кількості підзаконних актів, що негативно впливає на процес законодавчого регулювання відповідних питань та ускладнює механізм роботи кадастру;

– спрощення процедури оформлення угод, що стосуються операцій із землею, можуть здійснити активізуючий вплив на функціонування даного ринку.

НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Президент України В. Янукович ввел в действие своим указом решение Совета национальной безопасности и обороны Украины (СНБО) о повышении безопасности эксплуатации атомных электростанций Украины, которое было принято в апреле.

Решением СНБО, принятом на заседании в апреле, признана необходимость проведения углубленной внеочередной оценки состояния безопасности энергоблоков атомных электростанций Украины, включая проверку их сейсмостойкости.

Правительству Украины поручено внести в течение месяца на рассмотрение Верховной Рады проект закона об органе государственного регулирования ядерной и радиационной безопасности.

В течение трех месяцев Кабмин должен утвердить обновленную энергетическую стратегию Украины на период до 2030 г. с учетом новых вызовов и угроз энергетической безопасности государства. Также в течение этого срока правительство должно утвердить комплексную программу модернизации и повышения безопасности энергоблоков атомных электростанций Украины на 2011–2017 гг. и

план заходів по створенню Єдиної автоматизованої системи контролю радіаційної обстановки в Україні.

До 15 грудня поточного року правительству поручено внести на розгляд Верховної Ради проєкт кодексу України о захисті населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій.

Увага до атомних електростанцій по всьому світі підвищилася після аварії на АЕС в Японії. Після руйнівного землетрусу магнітудою 9,0, що стався на півночі-сході Японії 11 березня, і наслідуючого за ним цунамі, на АЕС «Фукусіма-1» була зафіксована серія аварій, викликаних виходом із строю системи охолодження.

В Україні в 1986 р. сталася найбільша техногенна катастрофа на Чорнобильській АЕС.

Всього в Україні діють чотири АЕС, найбільша в Європі атомна станція Запорізька АЕС, а також Рівенська, Южно-Українська і Хмельницька (*Президент підписав указ о підвищенні безпеки на АЕС // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 13.05*).

***

Правительство одобрило проект закона Украины «О внесении изменений в Земельный и Лесной кодексы Украины относительно сохранения лесов».

Ціллю законопроєкту є необхідність удосконалення законодавства в сфері регулювання земельних і лісних відносин і обмеження вилучення земельних ділянок, на яких знаходяться ліси, для нелесохозяйственных потребностей.

Прийняття законопроєкту дозволить забезпечити збереженість лісів в умовах приватизації землі, нарощування їх природоохоронного і ресурсного потенціалу, усилить роль лісних екосистем в цілому і лісних ресурсів в частині в забезпеченні стійкого розвитку територій, підвищить екологічну безпеку держави (*Правительство защитило леса от вырубki // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 12.05*).

***

Кабинет Міністрів України в найближчий час намірен подавати в парламент законопроєкт о легалізації зарплатних плат, повідомив віце-прем'єр міністр соціальної політики С. Тигипко.

Он пояснил, что украинское правительство предполагает введение минимум восьми категорий по разным уровням квалификации для предприятий, которые установят коэффициенты от минимальной заработной платы. Таким образом, люди, которые работают по этим категориям, не смогут иметь зарплаты ниже определенного уровня.

«Если это сработает, то это будет очередное решение, которое позволит нам дополнительно получить поступления в Пенсионный фонд», – отметил чиновник.

Министерство социальной политики Украины с целью легализации рынка труда инициирует введение понятия «гарантированная зарплата». Кроме того, Минсоцполитики Украины предлагает усилить административную ответственность работодателей. В частности, за уклонение работодателя от подписания трудового договора и выплаты заработной платы без начисления и уплаты страховых взносов и налогов предлагается установить штраф в размере 2 тыс. необлагаемых налогом минимума за каждого выявленного сотрудника, что на сегодняшний день составляет 34 тыс. грн (около 4,25 тыс. долл.) (*Зарплаты легализируют – уже есть законопроект // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 12.05*).

***

Законопроект о реализации проекта по приоритетному развитию первичной и экстренной медицинской помощи в системе медицинского обслуживания в Винницкой, Днепропетровской, Донецкой областях и городе Киеве будет внесен на рассмотрение Кабинета Министров Украины в ближайшее время.

Об этом говорилось на заседании рабочей группы по подготовке предложений к проектам актов законодательства по вопросам реформирования системы здравоохранения под председательством первого заместителя руководителя Секретариата Кабинета Министров Украины Ю. Анистратенко.

Ю. Анистратенко отметил, что Министерство экономического развития и торговли, Министерство финансов и Министерство юстиции в сжатые сроки обязаны доработать законопроект, согласовав его с действующим законодательством.

Целью реализации данного пилотного проекта является отработка новых организационно-правовых и финансово-экономических механизмов, направленных на повышение эффективности и доступности

медицинського обслуговування населення і які необхідні для розвитку системи здравоохорони України (*Медпоміч стане більш якісною в Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях і місті Києві // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 5.05*).

***

Кабінет Міністрів завершив розробку законопроекту про громадське телебачення. Про це заявила радниця Президента, керівниця головного управління Адміністрації Президента з гуманітарних і громадсько-політичних питань А. Герман.

«Уже состоялось заседание рабочей группы гуманитарного совета, которая ознакомилась с поправками, сверила их идеологию, которую мы закладывали, и, скажу прямо, не согласилась с некоторыми дополнениями и формулировками Кабмина», – сказала она. По словам А. Герман, после доработки проект закона будет представлен Президенту В. Януковичу (*Готов закон об общественном телевидении // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 5.05*).

***

Министр аграрной политики и продовольствия Украины Н. Присяжнюк на встрече с представителями Американской торговой палаты и Европейской бизнес-ассоциации заявил о возможности принятия в ближайшее время Закона Украины «О сельском хозяйстве», который будет регламентировать внутренние факторы и стимулировать экспорт отечественной сельхозпродукции.

«Министерство возьмет на себя обязательства по разработке и принятию законопроектов по цивилизованному рынку торговли зерна, привлечения мирового уровня биржи и развития семенного направления, минимизировав при этом риски зернотрейдеров. Важно, что цели Министерства зернотрейдерами воспринимаются. Обе стороны задекларировали: рынок зерновых будет свободен», – отметил Н. Присяжнюк.

Глава Минагропрода добавил, что если экспорт зерна будет угрожать продовольственной безопасности, министерство будет предупреждать зернотрейдеров о запрете экспорта за два месяца.

«Таким образом мы обеспечим продовольственную безопасность и создадим свободный рынок экспорта зерновых. Мы для себя четко понимаем, что выход на внешние рынки без мировых зернотрейдеров или трейдеров в целом – это очень сложный процесс. И мы положительно оцениваем их работу в этом направлении, но продовольствен-

ная безопасность и способность наших граждан купить продукты питания – на первом месте», – подчеркнул министр.

«В рамках Европейской бизнес-ассоциации мы также встречаемся с производителями и переработчиками молочного и свиначины направления. Я думаю, эта консолидация завершится законом «О сельском хозяйстве», который будет приниматься раз в пять лет (такая система работает в Америке). Он будет давать сигналы по стратегии развития, регламентировать внутренние факторы и, конечно, стимулировать внешний экспорт нашей продукции», – добавил Н. Присяжнюк (*Минагропрод готовит новый закон «О сельском хозяйстве» // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 29.04*).

***

Верховная Рада Украины приняла во втором чтении и в целом законопроект, предусматривающий увеличение максимального количества участников общества с ограниченной ответственностью (ООО) с 10 до 100. Соответствующий проект (№ 2059 от 17.12.2009 г.), инициированный нардепом фракции Партии регионов А. Черноморовым, поддержали 247 народных депутатов.

Принятым законопроектом предусмотрено, что в случае возникновения необходимости увеличения размера уставного капитала, в связи с преобразованием общества с ограниченной ответственностью в акционерное общество, формирование таким юридическим лицом уставного капитала осуществляется в течение пяти лет. Соответствующие изменения внесены в Законы «О хозяйственных обществах» и «О внесении изменений и признании утратившими силу некоторых законодательных актов Украины в связи с принятием Гражданского кодекса Украины».

Напомним, 2 ноября 2010 г. ВР приняла за основу изменения в законодательство об увеличении максимального количества участников ООО с 10 до 100 человек (***ВР разрешила увеличение максимального количества участников ООО // Mukola.net (<http://mukola.net>). – 2011. – 12.05***).

***

Украинские депутаты предложили усилить требования по продаже земельных участков сельскохозяйственного назначения.

Также они намерены ужесточить условия внесения права на земельную долю (пай) в уставные фонды хозяйственных обществ.

Соответствующий законопроект № 8464 «О внесении изменений в Земельный кодекс Украины относительно условий продажи земельных участков» от 04.05.2011 г. вынесен на рассмотрение Верховной Радой.

Документ предусматривает, что до вступления в силу земельных законов, создания автоматизированной системы ведения государственного земельного кадастра и проведения полной инвентаризации земель, но не ранее 1 января 2012 г., запрещается внесение права на земельную долю в уставные фонды хозяйственных обществ.

Как говорится в пояснительной записке к документу, необходимость принятия указанных норм обусловлена тем, что в Украине до сих пор не приняты законы о государственном земельном кадастре, о рынке земли, о регистрации земельных участков, об учете земель сельскохозяйственного назначения. Кроме того, не создана автоматизированная система ведения государственного земельного кадастра и не проведена полная инвентаризация земель.

По мнению автора проекта В. Яворивского, предлагаемые дополнения в Земельный кодекс Украины в сфере земельных отношений обеспечат создание прозрачного рынка земли сельскохозяйственного назначения и сделают невозможными злоупотребления. Также, считает он, это позволит создать действенный механизм контроля над продажей земельных участков (*Условия продажи земельных участков станут жестче // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 10.05*).

***

Верховна Рада України прийняла за основу проект закону (реєстр. № 7099) яким передбачається внести зміни до Законів «Про житлово-комунальні послуги», «Про теплопостачання» та Господарського кодексу, уточнивши порядок розрахунків за житлово-комунальні послуги та окремі норми щодо поліпшення якості їх надання.

Зокрема, пропонується ч. 7 ст. 276 Господарського кодексу викласти у такій редакції:

«Оплата енергії, що відпускається, здійснюється відповідно до умов договору. Договір може передбачати попередню оплату, планові платежі з наступним перерахунком або оплату, що провадиться за фактично відпущеною енергією».

Згідно з проектом, «комунальні послуги надаються споживачам безперебійно, за винятком часу перерв на:

1) проведення ремонтних і профілактичних робіт виконавцем/виробником за графіком, погодженим з виконавчими органами місцевих рад або місцевими державними адміністраціями згідно з діючими нормативними документами. Допустима тривалість перерв у наданні послуг, їх повторюваність встановлюються центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства на підставі чинних стандартів, нормативів, норм, порядків та правил експлуатації, проведення поточного і капітального ремонтів, реконструкції об'єктів житлового фонду;

2) міжопалювальний період для систем опалення, рішення про початок та закінчення якого приймається виконавчими органами відповідних місцевих рад або місцевими державними адміністраціями виходячи з кліматичних умов, згідно з діючими будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації та іншими нормативними документами. Міжопалювальний період повинен починатися і закінчуватися одночасно для всіх категорій споживачів;

3) ліквідацію наслідків аварій або дії непереборної сили. Перерва в наданні комунальних послуг, яка виникла внаслідок аварії або дії непереборної сили, має бути ліквідована у найкоротші терміни, що визначаються нормативними документами. Якщо ліквідація наслідків аварії або дії непереборної сили потребує більше однієї доби, виконавець/виробник спільно з органами місцевого самоврядування здійснює заходи щодо зменшення її негативного впливу на споживачів».

У разі застосування перерви в наданні послуг виконавець/виробник зобов'язаний повідомити через засоби масової інформації про таку перерву споживача не пізніше ніж за 10 днів (за винятком перерви, що виникла внаслідок аварії або дії непереборної сили). У повідомленні необхідно зазначити причину та строк перерви в наданні відповідних послуг.

Виконавець/виробник зобов'язаний провести перерахунок вартості комунальної послуги у разі перерви у її наданні для кожного із споживачів протягом місяця з часу її настання. Перерахунок повинен бути відображений у платіжних документах, надісланих споживачам за поточний або наступний розрахунковий період *(Верховна Рада України прийняла за основу проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розрахунків за житлово-комунальні послуги та підвищення якості їх надання // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України (<http://rada.gov.ua>). – 2011. – 11.05).*

***

Народный депутат В. Яворивский зарегистрировал в Верховной Раде законопроект о возможности граждан бесплатно получить второе высшее образование.

Согласно действующему закону, гражданину Украины только один раз гарантируется получение высшего образования за бюджетные средства. Получение второго высшего осуществляется за средства физических и юридических лиц.

Депутат предлагает дополнить закон положением, что на бесплатное второе высшее образование могут претендовать граждане, которые по состоянию здоровья утратили возможность выполнять служебные или должностные обязанности по полученной ранее квалификации. Во избежание злоупотреблений здоровье такого абитуриента должна оценить медико-социальная экспертная комиссия (***Второе высшее образование может стать бесплатным // Утро-Украина (<http://www.utro.ua>). – 2011. – 30.04.***

***

К футбольному первенству Евро-2012 украинская милиция будет переименована и разделена на полицию и жандармерию. Об этом сообщил один из разработчиков законопроекта «О полиции», народный депутат В. Грицак (Партия регионов).

Законопроект предусматривает новую форму для правоохранителей, наличие полиции и жандармерии (по существу – патрульных, тогда как полицейские будут заниматься розыском, проведением спецопераций и т. п.).

«Образцы формы уже готовы, – сказал В. Грицак. – У полицейских она будет темно-синей – как у французских, у жандармов – черной. Что касается зарплаты, то у рядового состава она должна быть около 500 долл. (сейчас около 2000 грн, то есть 250 долл.), у руководства – на 500 долл. больше. Кроме того, в Тернопольской, Ровенской областях не может быть генеральских должностей. Не потому, что это западные области, а исходя из количества подчиненных».

Профсоюз аттестованных работников органов внутренних дел планирует зарегистрировать в Верховной Раде альтернативный законопроект «О полиции».

Как сообщил председатель профсоюза А. Онищук, цель проекта – перевести работу нашей милиции на стандарты европейской полиции. «После переименования мы отойдем от названия “милиция” и негатива, который с ней связан», – сказал А. Онищук.

«Как в Европе и США, мы тоже предлагаем перевести наши органы правопорядка от карательных функций к социальным. Это значит, что полицейские должны будут помогать людям, даже если человек просто обратится за советом, как выйти из той или другой жизненной ситуации. Красная нить законопроекта – соблюдение прав граждан. Да, при задержании полицейский должен будет очень четко разъяснить человеку, за что именно его задержали, и его права: на звонок и адвоката, хранить молчание. В законопроекте прописаны даже такие нюансы как то, что остановив водителя, полицейский не должен занимать у него много времени», – отметил он.

А вот менять форму, по мнению А. Онищука, не обязательно: «Разве что может поменяться шеврон (нашивки на рукавах)». Чтобы сделать работу полицейских качественнее, профсоюз работников ОВС предлагает уменьшить нагрузку на участковых (сейчас один обслуживает около десятка сел, мы же планируем, что нормой станет не больше 3 тыс. подопечных) и повысить им зарплату (*К Евро-2012 в Украине появятся полицейские и жандармы // Odessa Daily (<http://odessa-daily.com.ua>). – 2011. – 4.05).*

***

В Верховной Раде подготовлен законопроект, который защищает журналистов от необоснованных требований правоохранительных органов разгласить источник информации. По словам народного депутата Е. Бондаренко, законопроект, регламентирующий эти взаимоотношения, одобрен парламентским Комитетом по вопросам свободы слова и информации с целью защиты журналистов.

В то же время депутат высказала убеждение, что одновременно должна быть ответственность интернет-изданий за размещаемую информацию. По ее мнению, наличие такой ответственности позволит обрести изданиям доверие читателей.

Е. Бондаренко также обратила внимание на то, что в ряде европейских стран уже действуют законы, которые регулируют деятельность интернет-изданий, и Украина должна воспользоваться европейским опытом. Парламентарий также добавила, что уже с 10 мая все интернет-журналисты, блоггеры уравниваются в правах с журналистами обычных медиа (*Верховная Рада защитит права журналистов, наделив блоггеров той же ответственностью? // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 1.05).*

***

Народные депутаты Украины разработали законопроект, устанавливающий критерии продовольственной безопасности в Украине. Кабинету Министров поручено разработать и принять Стратегию формирования продовольственной безопасности Украины на 2012–2020 гг.

Главной предпосылкой принятия предлагаемого к разработке нормативного акта является, по словам авторов проекта, критически низкий уровень продовольственной безопасности населения Украины (в частности, на сегодня калорийность рациона питания украинца составляет около 2500 ккал, тогда как в развитых странах 3300–3800 ккал).

Разработчики законопроекта предлагают считать предельным (пороговым) значением индикатора достаточности запасов зерна в государственных ресурсах, который определяется как соотношение между объемами продовольственного зерна в государственном продовольственном резерве и объемами внутреннего потребления населением хлеба и хлебопродуктов в пересчете на зерно, его 17-процентный уровень, соответствующий 60-ти дням потребления.

Предельным (пороговым) значением индикатора экономической доступности продуктов предлагается считать долю совокупных расходов на питание в общем итоге совокупных расходов домохозяйств его 50-процентный уровень.

Предельным (пороговым) значением индикатора продовольственной независимости по отдельным продуктам, который определяется как соотношение между объемом импорта отдельного продукта в натуральном выражении и емкостью его внутреннего рынка, считается, согласно проекту, его 20-процентный уровень (*В Украине введут критерии продовольственной безопасности // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 4.05).*

***

Народный депутат О. Ляшко зарегистрировал в парламенте законопроект, которым предлагает помочь гражданам, так и не получившим компенсацию по сгоревшим вкладам в Сбербанке СССР и бывшем Укргосстрахе.

На то, чтобы частично компенсировать гражданам потери, О. Ляшко предлагает использовать средства от продажи Укртелекома – 500 млн грн из полученных 10 млрд 575,1 млн грн.

Понимая, что помочь удастся не всем, О. Ляшко предлагает направить эти средства семьям тех, кто не дождался компенсации,

для організації похорон і проведення необхідних поминально-ритуальних заходів (*Деньги от Укртелекома потратят на похороны // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 4.05).*

***

В Україні ухвалили Закон «Про волонтерську діяльність». Лише в соціальних службах для сім'ї, дітей та молоді, а також у Товаристві Червоного Хреста України діють близько 100 тис. волонтерів.

Один з ініціаторів законопроекту «Про волонтерську діяльність» народний депутат А. Шевченко вважає, що ухвалення такого документа, по-перше, допоможе провести Євро-2012. По-друге, досі в Україні не було жодного врегулювання волонтерської діяльності, ніяких гарантій її здійснення. А сфера діяльності волонтерів дуже широка: і соціальні програми, і фестивалі чи мистецькі проекти, і те ж Євро-2012. Загалом організатори чемпіонату Європи з футболу планують залучити 22,5 тис. волонтерів (*В Україні ухвалено Закон «Про волонтерську діяльність» // Наддніпрянська правда (<http://pravda.if.ua>). – 2011. – 4.05).*

***

В Верховной Раде Украины зарегистрирован законопроект (регистр. № 8465) о внесении изменения в Закон Украины «О государственном регулировании производства и оборота спирта этилового, коньячного и плодового, алкогольных напитков и табачных изделий». Документом пропонується дозволити вживати алкогольні напої та пиво в санаторіях та оздоровчих закладах в спеціально відведених для цього місцях, а також розширити перелік місць, де їх можна продавати на території таких закладів.

Крім того, якщо сьогодні Закон забороняє продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та табачних виробів в приміщеннях та на території навчальних закладів, установ охорони здоров'я, крім ресторанів, розташованих на території санаторієв, то проєкт дозволяє їх продаж в ресторанах, кафе та барах, розташованих на території санаторно-курортних та оздоровчих установ, з виключенням дитячих (*В санаториях и оздоровительных учреждениях разрешат пить алкоголь // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 5.05).*

***

В Верховній Раді України в третій раз зареєстрований законопроект об отриманні охоти в заповідниках. Авторами являються народні депутати І. Рыбаков, В. Каплиенко і В. Камчатний.

Нардепи пропонують отримати охоту в біосферних заповідниках і охоронних зонах заповідників і національних парків. Раніше парламентарії отримували практично такої ж законопроект під впливом СМІ і екологічної громадськості. В новому законопроекті 8405 від 19.04.2011 замість слова «охота» використовується термін «охотничий туризм».

Як відзначає директор Київського еколого-культурного центру, заслужений природоохоронець України В. Борейко, охотничьими господарствами зараз зайнято 78 % території країни, а заповідниками – всього 0,5 % території. Через охоту за останні 15 років чисельність багатьох видів охотничьих тварин скоротилася на 15–70 %.

«Депутати рвуться на все готовеньке, де ще залишилася дичка – в заповідники. Охота в заповідниках означає тотальне знищення диких тварин...», – впевнений еколог (*Рада знову розгляне скандальний законопроект об отриманні охоти в заповідниках // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 4.05*).

***

Внесений в парламент законопроект про регулювання азартного бізнесу передбачає заборону на здійснення букмекерської діяльності до прийняття відповідного закону.

Автором даного законопроекта (№ 8401-1 від 28 квітня 2011 г.) є народний депутат О. Царев. Текст документа розміщений на сайті Верховної Ради.

Згідно з законопроектом, організація і проведення азартних ігор в казино дозволяється виключно в спеціальних територіальних зонах, зокрема, в п'ятизіркових готелях з кількістю номерів не менше 60, три- і чотиризіркових готельницях з кількістю номерів не менше 60 в АР Крим.

Організаторами азартних ігор не можуть бути юрлиця, в уставному капіталі яких є частки органів місцевого самоврядування або комунальних підприємств, а також самі комунальні підприємства і юрлиця, які внесені в реєстр неприбуткових організацій і установ.

Проект закону передбачає, що в Україні можна проводити такі види азартних ігор: гра в карти, гра в кости, циліндрові ігри (рулетка), інтелектуально-комерційні ігри. Організовувати дані ігри можна виключно в ігрових закладах.

Забороняється організовувати і проводити азартні ігри з використанням ігрових автоматів, інтерактивних ігор в електронному (віртуальному) казино, а також встановлюється обмеження на участь в іграх осіб в віці до 18 років.

Документ містить певні вимоги до організаторів азартних ігор. Так, забороняється формування уставного капіталу організаторів за рахунок коштів, отриманих по кредитній угоді, угоді про позику або без підтвердження джерел їх походження. Організатори азартних ігор в казино повинні забезпечити виконання таких основних вимог: площа казино повинна становити не менше 400 кв. м; вартість власних активів організатора азартних ігор в казино в період дії ліцензії повинна становити не менше 10 млн грн.

Організатори інтелектуально-комерційних ігор в електронних (віртуальних) клубах інтелектуально-комерційних ігор зобов'язані забезпечити виконання вимог, згідно з якими вартість власних активів повинна становити не менше 5 млн грн.

Кошти, які платить суб'єкт за ліцензію на здійснення ігрового бізнесу, направляються в спеціальний фонд державного бюджету і використовуються виключно для виконання заходів, спрямованих на розвиток спорту і охорони здоров'я або туризму.

Слід зазначити, що, за словами деяких експертів, після заборони букмекерських контор в Україні можуть з'явитися підпільні тоталізатори, внаслідок чого бюджет буде недоотримувати значні кошти. Вони будуть осідати в кишенях власників підпільних букмекерських контор. Крім цього, любители азартних ігор переорієнтуються на зарубіжні букмекерські контори, а значить з України буде утекати капітал (*Из-за запрета на игорный бизнес Украина потеряет капитал // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 5.05*).

***

Верховная Рада проголосовала во втором чтении за принятие Закона «О внесении изменений в некоторые акты Украины по вопросам госзакупок».

Новый закон предполагает несколько нововведений, главные из которых: процедура «закупки у одного участника» не должна получать разрешения у Минэкономразвития, как было до сих пор и, во-вторых, из-под влияния закона выводятся деньги государственных предприятий.

Согласно данным Госстата, в 2011 г. из предполагаемых госзакупок в 321 млрд грн около 280 млрд приходится на госпредприятия и предприятия, где государство владеет более 50 %.

Отныне закупки государственных предприятий будут регулироваться не законом, а будущими решениями Кабинета Министров.

Согласно закону, органы, уполномоченные на осуществление контроля в сфере закупок, не имеют права вмешиваться в проведение процедур закупок.

Закон содержит положения о закупках за рамочными соглашениями, осуществляется в порядке, предусмотренном для проведения процедуры открытых торгов, двухступенчатых торгов, предварительной квалификации, с учетом требований настоящей статьи, а рамочные соглашения заключаются в соответствии с требованиями раздела IX этого закона. Особенности заключения рамочных соглашений, перечень товаров и услуг, которые могут закупаться за рамочными соглашениями, определяются уполномоченным органом, а особенности выполнения рамочных соглашений, порядок определения генеральных заказчиков и взаимодействия заказчиков с генеральным заказчиком по рамочным соглашениям – Кабинетом Министров *(СМИ: Рада загнала в тень 80 % госзакупок // Корреспондент.net (http://korrespondent.net). – 2011. – 17.05).*

***

Фондовый рынок ждут интересные перемены. На подписи у Президента находятся два закона – «О внесении изменений в некоторые законодательные акты относительно инсайдерской информации» и «О внесении изменений в некоторые законодательные акты относительно легализации (отмывания) денег, полученных преступным путем». Таким образом, в Украине, наконец-то, устанавливается уголовная ответственность за манипуляции на фондовом рынке. Самым сложным теперь будет доказывание умысла в действиях биржевых мошенников... *(Охота на инсайдеров // Версу.com (http://www.versii.com.ua). – 2011. – 12.05).*

ВІДГУКИ

Закон «Про регулювання містобудівної діяльності»

Авторы и правительственные чиновники говорят, что Закон «О регулировании градостроительной деятельности» (№ 3038-VI от 17.02.2011 г.) должен совершить прорыв в отрасли и привести к строительному буму в стране. А также, исходя из генеральной схемы планирования территории Украины и раз и навсегда утвержденных генпланов населенных пунктов, систематизировать и сделать прозрачной строительную деятельность. Но будет ли так?

В Украине есть Автономная Республика Крым, 24 области, города с особым статусом – Киев и Севастополь, 498 районов и 29 815 населенных пунктов. И для каждой административно-территориальной единицы и населенного пункта закон устанавливает обязательное наличие многочисленных планировочных документов.

Однако в действительности абсолютное большинство административно-территориальных единиц и населенных пунктов не имеют актуализированной градостроительной документации. Значительное количество генеральных планов разрабатывались в 70–80-х годах прошлого столетия и непригодны к применению. И вовсе не факт, что к 2012 г. (а после этого срока новый закон уже запрещает вносить изменения в генпланы) украинские городки и села успеют изыскать средства и специалистов для разработки заветного и неприкосновенного документа. И что же тогда, прощайте, развитие и инвестиции? К сожалению, это не единственный вопрос, который вызывает закон.

Проблемы нового Закона начинаются с его названия – «О регулировании градостроительной деятельности». Пользователям законодательства известно, что о предмете правового регулирования закона в первую очередь узнают из его названия. В нашем случае идет речь о двух ключевых понятиях: «регулирование» и «градостроительная деятельность».

Толковый словарь объясняет «регулирование» как «влияние на определенный процесс с целью уменьшения отклонений его протекания от желаемого». Термин же «градостроительная деятельность» очень широк. Это «целенаправленная деятельность государственных органов, органов местного самоуправления, предприятий, учреждений, организаций, граждан, объединений граждан по созданию и поддержанию полноценной жизненной среды, включающей

прогнозирование развития населенных пунктов и территорий, планирование, застройку и другое использование территорий, проектирование, строительство объектов градостроения, сооружение других объектов, реконструкцию исторических населенных пунктов при сохранении традиционного характера среды, реставрацию и реабилитацию объектов культурного наследия, создание инженерной и транспортной инфраструктуры».

Если исходить из такого понимания терминов, то возникает опасение, что невозможно одним законом вводит регулирование (обеспечить формирование влияния) деятельности органов власти, физических и юридических лиц в таком большом количестве сфер: от прогнозирования развития территорий до строительства и реставрации домов или создания инфраструктуры.

Именно поэтому законодатель, трактуя понятие «градостроительная деятельность» очень широко, в 1992 г. принял Закон «Об основах градостроения». Он определял базовые требования, которые должны быть учтены при разработке и принятии законов, регулирующих правоотношения в разных сферах. Такая логика общепонятна, и нормы данного закона нашли отражение в соответствующих статусных законах (о местном самоуправлении, о местных госадминистрациях), кодексах (земельном) или отраслевых/специальных законах (об архитектурной деятельности) и т. п.

Принятие же закона под емким названием «О регулировании градостроительной деятельности» разрушает эту устоявшуюся практику развития законодательства и создает опасный прецедент: одним документом нарушить сложившуюся систему законодательства. Фактически едва ли не впервые в Украине (если не принимать во внимание такие специфические законодательные акты, как, например, закон о госбюджете) в одном документе имеем дело со многими очень разными по сферам правового регулирования законами.

Собственно, сам Закон «О регулировании градостроительной деятельности» не очень-то большой. Однако последний раздел перекраивает целую систему законодательства: им отменяется Закон Украины «О планировании и застройке территорий» и вносятся изменения в более чем 20 других законов. Смогли ли авторы согласовать между собой столь разные законы? Не появятся ли новые проблемы, которые невозможно будет решить?

Также удивляет норма «Переходных положений» закона: «Законы и другие нормативно-правовые акты, принятые до вступления в

силу данным законом, действуют в части, не противоречащей данному Закону». Фактически речь идет о верховенстве одного закона над остальными, что недопустимо. Сразу возникает вопрос: кто будет определять, какой закон и в какой части противоречит данному «высшему» закону, – Конституционный Суд, судья суда общей юрисдикции, архитектор или налоговый инспектор?

Еще одной проблемой закона, порождающей внутренние противоречия его правовых норм, а также имеющей негативные последствия для разработки подзаконных актов, является изменение определения объектов градостроительной деятельности.

Отныне это не совершенно материальная, понятная всем вещь – территория, а нечто виртуальное, не определенное законодательством – планировочная организация территории. Чтобы дома и здания были объектами градостроения, они должны стать «комплексами», к тому же «объединенными совместной планировочной структурой». Можно только с ужасом себе представить, как сельские головы, местные строители или судьи будут пытаться понять такие объекты.

Одним из самых больших достижений нового закона (по мнению его лоббистов и правительственных чиновников) является бессрочность генеральных планов. Следовательно, основным градостроительным документом местного уровня теперь является «Генеральный план населенного пункта». Законом определено, что «планирование территорий на региональном уровне осуществляется путем разработки схем планирования территории Автономной Республики Крым, областей и районов», а «планирование территорий на местном уровне осуществляется путем разработки и утверждения генеральных планов населенных пунктов, планов зонирования территорий и детальных планов территории».

«Срок действия генерального плана населенного пункта не ограничивается. Изменения в генеральный план населенного пункта могут вноситься не чаще, чем один раз в пять лет». Жизнь на месте не стоит, зато будут стоять генпланы?

Фактически этой статьей легализуются или пролонгируются все генпланы, существующие на сегодняшний день в селах. Однако это не радует, ведь абсолютное большинство генпланов сел разрабатывались во времена СССР и тотальной государственной собственности на землю и сферу производства. Поэтому они вряд ли могут стать основой реального развития поселений и привлечения инвесторов. Ограничение на внесение изменений в генплан пятилетним сроком, с одной

стороны, якобы должно стабилизировать градостроительную документацию, но с другой – усиливает требования по адекватности проектирования на перспективу развития. А это, в свою очередь, требует серьезных расходов на изучение возможных направлений развития поселений, по крайней мере, на пять лет.

Остро стоит проблема генпланов для сельсоветов. Сельское население довольно неравномерно распределено по разным областям. Его доля в наиболее урбанизированных областях составляет около 20 %, тогда как в аграрных – 45–60 %. Также по-разному сельское население размещается в областях в системе населенных пунктов. Если, например, в Черновицкой области сельсоветы довольно многочисленны и состоят, как правило, из одного, реже – из двух (до 3 тыс. чел.) больших сел, то в Винницкой области они значительно меньше, а села – менее населенные (100–500 человек). В Херсонской или Николаевской области территории сельсовета могут быть очень большими, потому что преимущественно объединяют несколько сел (иногда пять–семь) на значительном расстоянии друг от друга.

Однако в сельсоветах с более чем одним селом только центральный населенный пункт является довольно многочисленным, обладает бюджетной инфраструктурой, там размещаются небольшие производства или торговые точки. Поэтому говорить о возможности и целесообразности разработки в пределах одного сельсовета нескольких генеральных планов сел, входящих в этот сельсовет, – абсурд. Более того, вряд ли можно оправдать расходы на разработку генпланов всех сел, входящих в состав сельсовета. И самое главное: даже совокупность генпланов сел одного сельсовета не дает ответа на вопрос, каким образом должна развиваться вся территория сельсовета?

Неудивительно, что важным элементом пространственного планирования развития сельсовета до принятия закона о регулировании градостроительной деятельности были разработка и утверждение схемы планирования территории сельсовета. Такой подход при минимальных расходах на разработку градостроительной документации открывал путь к привлечению местного бизнеса к развитию общины. А также позволял разрабатывать подробные схемы застройки отдельных частей территории сельсовета по мере необходимости. К сожалению, после принятия закона ситуация с разработкой документов пространственного планирования в сельских территориях существенно изменилась. Не к лучшему.

Еще одним планировочным документом закон определяет «План зонирования территории», который «разрабатывается на основе генерального плана населенного пункта (в его составе или как отдельный документ), плана земельно-хозяйственного уклада и градостроительного кадастра с целью определения условий и ограничений использования территории для градостроительных нужд в пределах определенных зон».

Зачем селу генплан и план зонирования территории, непонятно. Тем более, что должен быть и детальный план территории, который «уточняет положение генерального плана населенного пункта и определяет планировочную организацию и развитие территории». Этот план является самым подробным документом, в котором предусматриваются красные линии, инженерные сети, благоустройство, движение транспорта и пешеходов, зеленые зоны и т. п. Но есть небольшой нюанс.

Законом не предусмотрена какая-либо экспертиза планировочных документов для сел и поселков. Это должно упростить процедуру их разработки, хотя, с другой стороны, пока еще трудно представить, каким образом будут тогда согласовываться интересы общины, района, области и государства. И вообще, логика тут какая-то странная: для маленького городка где-то на периферии с населением 1,5–3 тыс. чел. для генплана нужна экспертиза, а для таких интересных населенных пунктов под Киевом, например Белогородки, Вишенки или Козина – нет.

Отсутствие экспертизы детального плана территории может довольно дорого стоить не только обществу, но и застройщикам. Ведь людей, недовольных строительством конкретного объекта, о котором они не узнали при обсуждении генплана, не остановить предписаниями этого закона. Поэтому застройщикам все равно нужно будет решать проблемы, от которых они якобы ограждены отсутствием общественных слушаний по строительству конкретных объектов.

С новым законом сельской общине нужно будет разработать и утвердить по крайней мере четыре планировочных документа (три архитектурных и один земельный)! За какие средства и, в целом, зачем?

Закон значительно ограничил участие общественности в градостроении. Согласно ему, «общественным слушаниям подлежат разработанные в установленном порядке проекты градостроительной документации на местном уровне: генеральные планы населенных пунктов, планы зонирования территорий, детальные планы

территорий». Эти нормы якобы должны дисциплинировать как местную власть, так и общественность, ведь последняя в дальнейшем вообще исключается из обсуждения вопросов размещения объектов градостроения. Правда, участие общественности в обсуждении выглядит как-то странно. Из процесса устранены общественные организации, субъекты за пределами планируемой территории, хотя на них возможно реальное влияние. Например, размещение кладбища на землях одного сельсовета может существенно ограничить возможности другого в выделении земель для частной застройки.

Практически полностью общественность отстраняется от влияния на планирование и застройку поселений, особенно на решение вопроса о размещении определенного строительства на территории поселения или вблизи него. Как и в случае с экспертизами, попытка «протянуть» градостроительную документацию в обход общественности потом все равно может вылиться в общественное противостояние уже во время строительства проблемного объекта.

Вообще, от закона веет духом откровенного лоббизма застройщиков. Выходит, если экспертизы и общественность мешали строительству, их можно отстранить от процесса.

Еще одним «прорывом» нового правового регулирования является значительное ограничение прав представительских органов местного самоуправления и передача важных процедур по выделению земельных участков в компетенцию исполкомов. В частности, в новой редакции изложена ст. 12 закона об основах градостроения, согласно которой местный совет создает в составе своего исполнительного комитета орган по градостроению и архитектуре.

Фактически требуется создать в исполкомах сельсоветов новый орган, где должны работать профессиональные кадры. Но сделать это почти невозможно, ведь из около 11 тыс. сельских и поселковых советов в более чем половине количество населения не превышает 1000 человек. В большинстве из них нет не только архитектора, но даже исполкома. Более 90 % бюджета таких советов и так идет на зарплату должностным лицам местного самоуправления. Зачем расширять штат при дотационности бюджета более 50 % и тотальной бюджетной экономии, внедряемой сейчас в Украине?

Разработчики предлагают в течение года внедрить планировочную документацию на всех уровнях административно-территориального устройства. Но для села – это ужас.

Закон не только легализовал старые генпланы, либерализовал процедуры их рассмотрения, ограничил права общественности на планировочную документацию и размещение объектов строительства на своей территории, а фактически – на развитие общины, но и заложил серьезную проблему для всех поселений и всех сельсоветов (а также застройщиков) через такие нормы ст. 24: «3. В случае отсутствия плана зонирования или детального плана территории, утвержденного в соответствии с требованиями данного закона, передача (предоставление) земельных участков из земель государственной или коммунальной собственности в собственность или пользование физическим и юридическим лицам для градостроительных нужд запрещается».

4. Изменение целевого назначения земельного участка, который не отвечает плану зонирования территории и/или детальному плану территории, запрещается».

Это означает следующее: если в границы села до сих пор не включены территории, планировавшиеся под застройку, то это нужно сделать как можно быстрее, и генплан должен быть утвержден в течение текущего 2011 г. А если в старом генплане не выделены территории для магазинов, водопроводов, бизнеса и т. п., то с 1 января 2012 г. любое развитие для такой общины останавливается.

Следовательно, к 2012 г. необходимо изготовить для всех поселений генпланы, провести зонирование территорий, разработать детальные схемы планирования территорий, да еще и изготовить землеустроительную документацию. Это просто невозможно за такое короткое время. Да и не нужно!

Рассмотрим на примере Сасовского сельсовета Львовской области – 1672 чел., 4408,7 га территории в составе сел Сасов, Ушня, Побич, Бир, Писок, Папирня, Гутище, Грабово, Хомец (девять населенных пунктов). Оценочная стоимость разработки схемы планирования такого сельсовета составляет порядка 120 тыс. грн. А стоимость только одного генплана села с населением до 500 человек достигает почти 60 тыс. грн.

Но даже разработав девять (!) генпланов, сельсовет не решит вопрос планирования размещения мусорных свалок, кладбищ, скотомогильников, парковых зон и т. п., поскольку эти территории расположены за границами населенных пунктов, следовательно, выведены из-под юрисдикции сельсовета. Земли за пределами сельсовета теперь относятся к другому виду градостроительной документации – схеме планирования территории района. А это уже вне компетенции сельсовета.

Вообще, упомянутым законом сделано очередное наступление на полномочия местного самоуправления. Но это уже не удивляет, ведь за последний год местным самоуправлением жертвовали не раз.

Еще один штрих. Решение о разработке схем планирования отдельных частей областей принимает правительство, а заказывать их (следовательно, и финансировать) должны областные советы.

К сожалению, по поводу данного закона мы можем сделать лишь определенные прогнозы, поскольку практика его применения отсутствует. Сегодня уже известны инициативы по внесению изменений в него, в том числе в части регулирования разработки градостроительных документов на всю территорию административно-территориальной единицы. Также опять возникает вопрос о принятии Градостроительного кодекса – наиболее полного и системного документа, который на довольно стабильной основе должен определить правовое регулирование всей сферы градостроения и заменить собой ряд действующих в ней законов (*Чего ожидать от закона о регулировании градостроительной деятельности // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 3.05*).

***

Кабинет Министров Украины одобрил законопроект «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно повышения ответственности и совершенствования государственного регулирования в сфере градостроительной деятельности» от 27.04.2011 г.

По словам министра регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства В. Тихонова, возглавляемое им министерство разработало этот законопроект во исполнение Закона «О регулировании градостроительной деятельности», который существенно упрощает разрешительные процедуры в строительстве.

«Законопроектом предусматривается увеличить размеры штрафных санкций за правонарушения в сфере градостроительства, дифференцировать размеры штрафов в зависимости от категории сложности строящихся, а также – персональную ответственность отдельных исполнителей за правонарушения в сфере градостроительства», – подчеркнул В. Тихонов.

Кроме того, чиновник отметил, что «упрощение разрешительных процедур в строительстве должно происходить одновременно с усилением контроля со стороны государства за строительством

и повышением ответственности всех участников процесса. Размер штрафа или иного наказания за нарушение законодательства, строительных норм, стандартов и правил должны соответствовать вреду, который нанесен или может быть нанесен вследствие такого нарушения».

По словам В. Тихонова, существующие сегодня размеры штрафных санкций являются минимальными, что не пугает участников строительного процесса, и они позволяют себе действовать вне правового поля. С принятием закона, надеется вице-премьер-министр, участники строительного процесса станут дисциплинированными (*Кабмин серьезно возьмется за стройку // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 5.05*).

Закон «Про доступ до публічної інформації»

Вступил в силу Закон Украины «О доступе к публичной информации». По мнению многих экспертов, он должен «взорвать» ответственную бюрократическую машину, сделать власть в центре и на местах открытой и подконтрольной.

Наверное, поэтому его принятие в начале года вызвало бурю страстей в парламенте. Оппозиция, которая, кстати, готовила проект документа, заявляла, что власть его не поддержит. Однако Партия регионов проголосовала «за» практически в полном составе, и новый закон, получив рекордную поддержку в 408 голосов, «ушел» на подписание к гаранту. После подписания и обнародования власть стала преподносить его как главный аргумент своей демократичности и открытости.

Оправдает ли закон ожидания многочисленных граждан и организаций, которые активно требовали его принятия, или власть, как обычно, найдет удобные лазейки для того, чтобы обойти его положения и отделаться отписками?

Закон действительно содержит немало положительных новаций, которые могут помочь гражданам получить доступ к интересующей их информации.

1. Определен полный перечень документов, которые подлежат обязательному обнародованию. На сайте родного города уже в этом месяце должна появиться подробная структура горисполкома, с указанием контактов (телефоны, электронные адреса) руководителей его подразделений, подробная информация о бюджетных средствах, включая механизм их расходования, перечень административных

услуг, правила их получения. Все без исключения нормативно-правовые акты (решения совета, исполкома, распоряжения мэра) должны публиковаться не позднее, чем через пять дней после их утверждения. Более того, не позднее чем за 20 дней до сессии горсовета или заседания исполкома должны быть опубликованы все проекты решений, подготовленные для рассмотрения.

2. Сокращены сроки рассмотрения информационных запросов и предоставления ответов. Теперь ответ должен быть предоставлен в течение пять дней. Если запрос касается вопросов, связанных с защитой окружающей среды, например, ситуации вокруг Дубовой роши, качества продуктов, чрезвычайных ситуаций, то ответ на него должен быть предоставлен в течение 48 часов. Если запрашивается большой объем информации или информацию нужно собирать из большого количества источников, срок предоставления ответа может быть продлен до 20 дней, о чем заявитель информируется письменно в течение пяти дней.

3. Согласно закону, запрашивается информация, а не документ. Это значит, что граждане имеют право на получение любой информации, связанной с деятельностью горсовета и исполкома, а не только на конкретные документы. Поэтому отказы под предлогом того, что данная информация не накапливается и не фиксируется в форме определенного документа, станут необоснованными.

4. Вводится четкое определение информации с ограниченным доступом: конфидициальная, тайная и служебная. Нормативно-правовые акты и решения органов местного самоуправления не попадают под это определение. Более того, «не может быть ограничен доступ к информации о расходовании бюджетных средств, владении, использовании и распоряжении государственным и коммунальным имуществом, в том числе к копиям соответствующих документов, условиях получения этих денег и имущества, ФИО и названия юридических лиц, которые получили эти деньги и имущество». Многие документы, таким образом, должны избавиться от грифа секретности. Например, Генеральный план города, который так хотят увидеть некоторые общественные организации, и который пока является документом с ограниченным доступом. Согласно новому закону к таким документам могут быть отнесены: внутренняя корреспонденция, докладные записки и рекомендации, связанные с подготовкой проектов решений.

5. Закон признал неправомерным отказ в предоставлении информации под тем предлогом, что она может быть получена из общедоступных

информационных источников. Этим приемом нередко «баловался» горисполком, отсылая авторов запросов за информацией на свой официальный сайт, где ее, как правило, не находили.

Как видим, закон имеет немало плюсов, которые призваны улучшить доступ к информации. Однако шестое чувство подсказывает, что все будет не так гладко, как хотелось бы. Есть опасение, что изобретательная власть придумает, как обойти закон, используя его же нормы.

Например, закон предусматривает отсрочку в предоставлении информации, причем не определяет ее сроки. Такая отсрочка возможна, если возникли непреодолимые препятствия, связанные с ее получением. Почему бы ею не пользоваться? В свое время нами был направлен информационный запрос в горисполком с просьбой предоставить подробную информацию о объектах коммунальной собственности города. На что был получен ответ, что эта информация не систематизирована и, к сожалению, не может быть предоставлена до проведения инвентаризации всех объектов. А для этого необходимы немалые денежные средства, выделение которых из бюджета в ближайшее время не предвидится. Чем не причина для отсрочки?

Кроме того, власть может отказывать в предоставлении части информации на том основании что она имеет персональный характер, а значит, не подлежит разглашению. Не нравится, идите в суд, где вам вполне возможно расскажут о противоречиях отечественного законодательства и приоритете конституционных прав личности.

Однако главная проблема в отсутствии реальной ответственности за нарушение норм закона. Эта ответственность определена Кодексом административных правонарушений, ст. 212 которого предусматривает за непредставление, несвоевременное или неполное предоставление информации штраф в размере от 15 до 25 необлагаемых налоговых минимумов, что составляет примерно... 255–425 грн. Согласитесь, сумма мизерная, когда речь идет о информации в несколько миллионов долларов и репутации политиков. И это в лучшем случае, если наши справедливые суды признают факт нарушения (*Мошнягул А. Закон о доступе к информации вступает в силу. Узнаем ли мы больше? // Політична Херсонщина (<http://polit-kherson.info>). – 2011. – 5.05*).

***

Закон «Про доступ до публічної інформації», який набрав чинності 10 травня 2011 р., так само, як і Закон «Про захист персональних даних», спрямований на забезпечення інформаційних прав

громадян і підприємств. Зокрема, Закон «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон) встановлює право кожного на доступ до публічної інформації, а також механізми реалізації цього права.

Зокрема, Закон визначає публічну інформацію, як відображену і документовану будь-якими засобами і на будь-яких носіях інформацію, яка була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством. Також публічною є інформація, що перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень та інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом. Таке визначення публічної інформації дає змогу відносити до неї практично всю інформацію та документи, що перебувають в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, і отримувати до них доступ відповідно до Закону.

Способи доступу до публічної інформації в Законі позначені в ст. 5. До них належать надання інформації за запитом на інформацію, а також систематичне та оперативне оприлюднення інформації в різних джерелах (офіційні друковані видання, офіційні веб-сайти в мережі Інтернет, інформаційні стенди тощо). Треба зазначити, що стосовно останнього способу Закон не визначає, яка публічна інформація і в якому джерелі повинна бути оприлюднена. Виняток становить тільки оприлюднення на офіційному веб-сайті розпорядника інформації.

На практиці це може викликати труднощі в реалізації положень Закону. По-перше, Закон прямо не зобов'язує державні органи та органи місцевого самоврядування створювати свої веб-сайти або друковані видання. По-друге, обсяг інформації та документів, що падають під поняття публічної інформації, яка підлягає оприлюдненню, настільки великий, що технічно забезпечити заявлену Законом оперативність їх оприлюднення буде практично неможливо. Закон визначає, що органи державної влади та місцевого самоврядування зобов'язані оприлюднювати інформацію, передбачену Законом, невідкладно, але не пізніше п'яти днів з дня затвердження документа, а проекти нормативно-правових актів та рішень органів місцевого самоврядування – не пізніше 20 робочих днів до дати їх розгляду.

Важливою гарантією отримання доступу до публічної інформації є обов'язок розпорядників публічної інформації мати підрозділ або призначити відповідальну особу, які організують і забезпечують доступ до публічної інформації. Ч. 3 ст. 10, а також ст. 21 Закону встановлюють, що публічна інформація надається безкоштовно. І тільки

якщо відповідь на інформаційний запит передбачає виготовлення копій документів обсягом більше ніж на 10 сторінках, то особа, що запитує інформацію, має буде відшкодувати розпоряднику публічної інформації фактичні витрати на друк і виготовлення копій.

Це положення Закону істотно вплине на роботу практично всіх розпорядників державних реєстрів (Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та інші), оскільки інформація, розмішена в цих реєстрах, є публічною. На сьогодні витяги та довідки з таких реєстрів видаються в більшості випадків за плату. Однак говорити про те, що з 10 травня 2011 р. одержувати інформацію з реєстрів можна буде безкоштовно, напевно, ще рано, оскільки зміни в законодавство, яке регулює ведення відповідних державних реєстрів, внесені не були.

Закон також вплине на процедуру отримання інформації з держреєстрів, оскільки вводить спрощені правила подачі запитів на надання інформації. Ст. 19 Закону визначає вимоги до інформаційного запиту на отримання публічної інформації. Так, встановлюється, що запит надається у вільній формі і повинен містити дані особи, яка запитує інформацію, загальний опис запитуваної інформації або документа, а також підпис і дату, якщо запит подається у письмовій формі. Запит, відповідно до Закону, може бути поданий за допомогою пошти, факсу, телефону та електронної пошти. Спосіб подачі запиту визначає особу, яка запитує інформацію. При цьому, якщо розпорядником інформації встановлено форму інформаційного запиту, то особа, що запитує інформацію, має право, але не зобов'язана, користуватися такою формою.

Крім того, Закон значно скорочує терміни обробки інформаційних запитів та надання запитуваної інформації. За загальним правилом, установленим ст. 20 Закону, відповідь на інформаційний запит повинна надаватися не пізніше п'яти днів з дня отримання запиту. За мотивованим клопотанням особи, що запитує інформацію, відповідь на запит може бути надана протягом 48 годин. Якщо ж відповідь на запит передбачає надання великого обсягу інформації або потребує проведення пошуку серед великого обсягу даних, то розпорядник публічної інформації може продовжити термін розгляду запиту до 20 днів. При цьому він зобов'язаний повідомити про продовження строків протягом тих же п'яти днів з дня отримання запиту.

Однак не вся публічна інформація, відповідно до Закону, може бути надана за запитом або оприлюднена. Як і Закон «Про

інформацію», Закон «Про доступ до публічної інформації» розподіляє інформацію на дві категорії: відкриту та з обмеженим доступом. Причому остання містить у собі конфіденційну інформацію, таємну інформацію та службову інформацію. Ця інформація надається відповідно до режиму і обмежень, встановлених законодавством.

У практичному сенсі складності можуть виникнути із забезпеченням режиму конфіденційної інформації, оскільки органи державної влади та місцевого самоврядування, якщо володіють такою інформацією, можуть розкривати її тільки за згодою осіб, яким належить така конфіденційна інформація (ч. 2 ст. 7 Закону). Для повноцінної реалізації цієї вимоги держорганам, які отримують інформацію, доведеться запитувати в її власників, чи не належить ця інформація до конфіденційної і який режим її розповсюдження. З урахуванням нинішньої практики можна припустити, що працювати це положення Закону в Україні найближчим часом не буде.

Законом також встановлюється право особи на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, заподіяної порушенням законодавства про доступ до публічної інформації. Ч. 1 ст. 24 Закону закріплює перелік таких порушень. До них, зокрема, відносяться ненадання відповіді на запит, ненадання інформації на запит, необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом тощо. Треба зазначити, що реалізувати право на відшкодування шкоди, заподіяної такими порушеннями, буде досить проблематичним, особливо, якщо порушниками є держоргани. Для того, щоб отримати судові рішення про відшкодування шкоди, особі доведеться довести факт заподіяння шкоди і обґрунтувати його розмір, а у випадках з порушенням інформаційних прав зробити це досить складно, а іноді практично неможливо. Для запобігання порушенням права на доступ до публічної інформації Законом було внесено відповідні зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення і до Кримінального кодексу України (*Закон України «Про доступ до публічної інформації» – ще один крок до прозорості в роботі державних органів // Позовна.com.ua (<http://www.pozovna.com.ua>). – 2011. – 15.05.*)

***

Експерти та журналісти прокоментували набравший чинності Закон «Про доступ до публічної інформації», що набрав чинності.

Є. Соболев, керівник Бюро журналістських розслідувань «Свідомо»:

«Гадаю, працюватиме чи не працюватиме цей закон, залежатиме від самих людей, зокрема, від журналістів. Як і закон, наприклад, про

заборону паління в громадських місцях, про заборону продажу пива неповнолітнім чи про заборону гучних дискотек увечері, – залежатиме від свідомості конкретних людей, які або тихо протестують на кухні, або йдуть у прокуратуру, міліцію.

Якщо ми писатимемо багато запитів щодо використання «народних» грошей, якщо позиватимемося в разі, коли нам не відповідатимуть, якщо проклинатимемо чиновників, які не відповідають, якщо домагатимемося, щоб на них накладалися штрафи (закон передбачає штраф у розмірі 100 дол. саме з чиновника, який не відповів, а не з установи), то, як на мене, він діятиме з кожним днем дедалі більше.

Якщо цього всього не відбудеться, то в Україні просто буде ще один мертвий документ.

Чи виконуватимуть усе наші журналісти?.. Так, українська журналістика, як і світова, сьогодні в кризі: журналістика стає менш якісною, принципових людей стає менше, але в Україні є кілька гідних видань: УНІАН, «Свідомо», «Українська правда», журнал «Кореспондент», «Наші гроші», «ТВі»... Тобто є острівки доброї журналістики, де майстри безкомпромісні, кваліфіковані й дуже активні. На них уся надія. Вони мають задавати тон для всіх інших, і закон їм, безумовно, допоможе».

В. Сьюар, виконавчий директор Інституту масової інформації:

«Як закон працюватиме – залежатиме від самих громадян. Якщо люди не отримуватимуть відповіді, у них залишатиметься такий аргумент, як суд. Усе залежить від того, чи захочуть люди користуватися законом і доводити його дієвість до кінця, проходячи різні інстанції. Гадаю, кілька прецедентів покарання чиновників стимулюватимуть інших давати правдиві відповіді.

Уся справа в громадянській активності. Тобто йдеться не лише про журналістів, а й про представників різних громадських організацій. Бо їхня робота часто пов'язана з експертними дослідженнями, екологічною тематикою, соціальною. Цей закон дає можливість отримати всю потрібну інформацію.

Попередній закон теж зобов'язував чиновників надавати інформацію, але з цим законом їм складніше буде зробити якусь відписку. Зараз уже буде заборонено так просто використовувати гриф «таємно», як було досі. Крім того, відповіді на запити повинні давати всі органи влади, у тому числі й органи місцевого самоврядування, які раніше не були зобов'язані відповідати.

Н. Лігачова, шеф-редактор інтернет-видання «Телекритика»:

«Передусім журналісти повинні виконувати свою функцію. Вважаю, що саме вони мають бути контролерами влади з боку суспільства. Якщо вони ще себе відчують у такій ролі, а не засобом у руках своїх власників для досягнення приватних цілей чи ресурсами розважального характеру, то прикладуть максимум зусиль, аби скористатися тими нормами закону, що даватимуть більше можливостей для більш своєчасного і повнішого отримання інформації, ніж це було раніше».

Ю. Луканов, голова комітету Київської незалежної медіа-профспілки:

«У нас ухвалюються закони, але вони часто не працюють. Дієвість закону про доступ до публічної інформації залежатиме лише від суспільства. Якщо громадські організації, які ініціювали створення цього закону, продовжуватимуть чинити тиск на владу, створюватимуть у суспільстві відповідну атмосферу, намагатимуться всіма силами реалізувати цей закон, – то, звісно, він працюватиме.

Журналіст має діяти дуже просто: заслав запит, якщо ніхто не відповідає, іти в суд. Якщо суд відмовляє, треба здійснити галас, проводити прес-конференції, чинити психологічний тиск».

С. Лещенко, журналіст інтернет-видання «Українська правда»:

«Попервах буде страшенний опір і небажання з боку чиновників виконувати цей закон. Багато чиновників продовжуватимуть займатися відписками, особливо в таких хворобливих питаннях, як особисті доходи. Бо досі я не отримував на такі запити відповіді.

Я дуже вітаю набрання чинності цього закону, але не уявляю собі, як чиновник зі своєю дегенеративною невпевненістю виконуватиме його.

Упродовж кількох років я відсилаю запити нинішньому секретарю РНБО Р. Богатирьовій. Запити стосуються не її потужної інтелектуальної діяльності, а коштів, за які вона, наприклад, будує собі маєток у державній резиденції “Конча-Заспа” за кілька мільйонів доларів.

Керівник ДУС теж не відповів на запитання, на яких умовах він отримав державну дачу.

Нещодавно я також відіслав дуже чіткий запит А. Ключеву, який очолює комісію, яка затверджує, які підприємства отримують фінансову підтримку з бюджету на так звані інноваційні проекти. Через місяць мені прийшла відписка від керівника його служби, де він просто розповів про існування такого комітету. Тобто я не отримав від-

---

повіді на запитання, хто отримав гроші, як особисто Ключев голосував... Нічого.

Тому я б хотів, і на це сподіваюся, отримувати відповіді на запити по суті.

Ще я звернувся з запитом до віце-прем'єра з інфраструктури Б. Колеснікова, щоб він повідомив, яких саме підприємств він є засновником. Він же займається питаннями Євро-2012, інфраструктури: аеропортів, стадіонів, доріг, тому хотілося хоча б формально знати, чи він буває не ставить свої підприємства на підряди, які віддаються без тендеру в рамках підготовки до Євро-2012. Колесніков прислав мені відповідь на сторінку, що він мені цього не повідомить, бо є норма закону, яка каже, що йому не обов'язково на це відповідати.

Тепер я йому пришлю ще один запит, уже за новим законом, подивимося, що цього разу скаже.

Якщо чиновники й далі не відповідатимуть на запити, я подаватиму до суду. Звісно, я не можу гарантувати, що мене вистачить позиватися на всі відмови, бо це не моя професія ходити по судах, але це єдиний спосіб чогось домогтися. Плюс буде публічна ганьба для кожного, хто не дасть відповіді. Я обіцяю публічно ганьбити всіх чиновників, які не даватимуть доступу до публічної інформації. Я виділятиму їхні прізвища великими літерами у свої блогах, також намагатимуся тиснути на них через суспільну думку» *(Закон про доступ до публічної інформації: питайте чиновників, за які гроші вони розкошують // Sumynews (<http://www.sumynews.tv>). – 2011. – 14.05).*

Закон «Про вибори народних депутатів»

Новий закон про вибори народних депутатів прокоментував А. Магера:

«Я вважаю змішану систему виборів далеко не найкращою, але оскільки таке рішення було прийняте главою держави, ця тема навіть не дискутувалася в межах робочої групи.

На нинішньому етапі роботи немає підстав для відмови в реєстрації або скасування кандидатів у випадках, які прямо не впливають з Конституції України. Зокрема, мова йде про відсутність громадянства України, недосягнення 21 року, наявності непогашеної судимості за вчинення злочину, визнання судом недієздатності тощо. Тобто є перелік питань, де цілком закономірне застосування скасування реєстрації.

Але зверніть увагу, що не буде такої санкції, як скасування реєстрації у зв'язку з порушенням порядку ведення передвиборчої агітації або через порушення певних заборон, пов'язаних з перебігом виборчого процесу. Їх немає, і, сподіваюсь, не буде. На це були налаштовані й більшість членів робочої групи.

Але ж у проєкті закону є норма, що в реєстрації можна відмовити, якщо неправильно оформили документи...

На останньому засіданні робочої групи саме йшлося, щоб і цей момент підчистити. Зокрема, є намір застосувати практику чинного закону, яка дає змогу повторно подати документи, якщо мали місце помилки чи неточності. Було б правильно надати суб'єктам виборчого процесу право виправляти помилки.

Упевнений, що в остаточному тексті законопроекту механізм виправлення неточностей у документах буде, й усі суб'єкти виборчого процесу зможуть це зробити. Але виправлення не триватиме вічно, й буде встановлено чіткі строки для реєстрації кандидатів. За їх межами ніхто правити документи не дасть.

На сьогодні положення законопроекту голосування поза дільницями лишилося в тій частині, що виборець може подавати заяву в виборчу комісію у зв'язку з неможливістю проголосувати на дільниці. На мою думку, цей механізм не прописаний якнайкращим чином. Умовно кажучи, якщо ця норма лишиться в проєкті й буде прийнята парламентом, це означатиме відсутність механізмів перевірки заяв для голосування та їх мотивів. Це один із найслабших моментів законопроекту.

Ще одним слабким положенням проєкту вважаю, що партії позбавлені можливості відкликати своїх представників у виборчих комісіях. Це нелогічно, адже партії подають кандидатури, тому мали б їх і змінювати. Наголошую – замінити, запропонувавши заміну, а не відкликати.

Щодо надання права формувати виборчі дільниці парламентським партіям, то на останньому засіданні робочої групи це питання також піднімалося. Ми дійшли до такого консенсусного рішення, що не «парламентські партії» матимуть гарантоване право представництва у виборчих комісіях, а «парламентські фракції» в особі їх керівників. Саме ці люди будуть подавати кандидатури. Проте тільки по одній у кожному окружну комісію. Тобто ідеться про п'ять закріплених за парламентом членів комісій, а інші 13 будуть розподілені жеребкуванням серед усіх партій-суб'єктів виборчого процесу.

Ви кажете, що лідери парламентських фракцій будуть подавати кандидатури членів виборчих комісій. Але у Верховній Раді створена вже як мінімум одна депутатська група Рибаківа з правами фракції. Говорять, що незабаром таких з'явиться ще кілька. Як з ними бути?

Цей момент буде виписаний і уточнений, щоб ішлося про ті фракції, які були утворені одразу за результатами виборів. Депутатські групи можуть утворюватися згодом, і несправедливо давати їм таке гарантоване право. Більше того, завтра НУ – НС утворить якісь групи, тоді виникає питання, хто ж піде на жеребкування? Це буде знущання над іншими партіями, адже і парламентські матимуть право брати участь у ньому.

Тому ідеться тільки про п'ять фракцій парламенту, утворених за результатами виборів. Про депутатські групи мова не йде, депутатські групи формувати виборчі комісії напряму не зможуть, але братимуть участь у жеребкуванні на рівні з усіма. Такий механізм був погоджений на останньому засіданні робочої групи, думаю, він буде в остаточному тексті законопроекту.

Чи замислювались члени робочої групи, що в деяких фракціях, зокрема в НУ – НС, почнеться боротьба за посаду формального голови, щоб формувати виборчі комісії? Зокрема, позиція М. Мартиненка сьогодні дуже хитка, а ситуація у фракції зовсім незрозуміла...

Я не думаю, що буде аж така боротьба. Одна людина в складі виборчої комісії – це не настільки великий інтерес, щоб через це боротися за посаду голови фракції. Хоча політологам було б видніше. Скажу тільки, що саме такий механізм формування комісій був би конституційний: не поділяв би партії в залежності від того, чи вони парламентські, а запроваджував би спеціальний суб'єкт – парламентську фракцію. З іншого боку, якщо надати можливість керівникам партій підписувати подання на членів ЦВК, то не тільки НУ – НС не дійдуть згоди, а й навіть БЮТ зі своїми трьома партіями. А формувати комісії тільки з трьох провладних парламентських фракцій буде некрасиво. І не тільки в Україні, а й за її межами. Тому до такого варіанта не схилиються ні представники влади, ні опозиції.

Один з моментів, який мені в змішаній системі не подобається, – це можливість для маніпуляцій через те, що виборчі округи будуть нарізатися не за кількістю дільниць, а кількістю виборців. Ми змушені утворювати округи залежно від кількості виборців. Однак окружні виборчі комісії мають справу з дільничними комісіями. Вийде так, що в одному окрузі буде 40 дільниць, а в іншому 340. Це стане

серйозним навантаженням на окружні виборчі комісії в Західній і Центральній Україні. Там багато дрібних малонаселених сіл. За умов пропорційної виборчої системи такого б не було.

Документ, який уже є й оприлюднений Мін'юстом я можу порівнювати з підготовленим у парламенті проектом Виборчого кодексу. Як на мене, підготовлений документ буде набагато гірший за нього. Ті напрацювання є кращими, у проекті кодексу передбачена пропорційна виборча система з регіональними списками. Чому змішана виборча система краща за пропорційну з регіональними списками? Ми ж навіть цю систему ніколи не застосовували! Зате повертаємося до змішаної системи, яка застосовувалася на парламентських виборах двічі. І до неї було дуже багато нарікань.

Юристи жартують, що пропорційна система має свої переваги, бо дуже чутливо враховує політичні настрої в країні. Мажоритарна система більше прив'язує депутата до свого виборця. А от змішана система отримує недоліки обох цих систем...» (*А. Магера: Депутатські групи не зможуть формувати виборчі комісії // Главком: Новості політики і економіки (<http://glavcom.ua>). – 2011. – 11.05).*

***

Перемога Партії регіонів на парламентських перегонах 2012 р., як і їх фальсифікація, на сьогодні прогнозовані як ніколи. Принаймні такі висновки можна зробити, якщо порівняти прогнози щодо «вдосконалення» виборчого законодавства після місцевих виборів і розроблену Мін'юстом нову редакцію законопроекту про вибори народних депутатів України.

Кажуть, кулуарами мандрує ще новіша редакція законопроекту, але її зміст принципово не відрізняється від мін'юстівської.

Основною тенденцією нового виборчого законопроекту є те, що «януківчівська» команда взяла курс на монополізацію свого становища у Верховній Раді України. Цьому сприятиме кілька факторів: 1) ліквідація блоків як суб'єктів виборчого процесу; 2) підвищення прохідного бар'єра з 3 до 5 %. Ліквідація блоків за умов підвищення виборчого бар'єра завдасть удару не лише опозиції, а й партнерам ПР по парламентській більшості. Скажімо, у світлі нової редакції виборчого закону з 5-відсотковим виборчим бар'єром зовсім не ясними є перспективи Компартії. Порятунком для комуністів могло би стати блокування з іншими політсилами – утворення умовного «Лівого блоку» за участю КПУ, ПСПУ Н. Вітренко й інших партій «радянських патрі-

---

отів» могло б забезпечити подолання проросійськими лівими 5-відсоткового бар'єру було би значно реальнішим. Проте регіонали позбавили Компартію будь-якого маневру. Тому якщо фракція КПУ проголосує за підвищення виборчого бар'єра, це демонструватиме лише наявність гарантій, які надасть їм ПР, у фальсифікації результатів виборів на користь Компартії.

Не готові до підвищення виборчого бар'єра і «литвинівці». Хоча політична сила В. Литвина не зможе блокувати ухвалення нової редакції закону – занадто очевидними є перспективи притягнення спікера до кримінальної відповідальності у справі Гонгадзе. Як стверджують близькі до слідства джерела, щонайменше стаття щодо службових злочинів на В. Литвина вже підготовлена.

Важка доля чекає і опозицію – законопроект Лавриновича фактично перешкоджає опозиції об'єднатися хоча б напередодні виборів. П'ятивідсотковий бар'єр – критична межа підтримки більшості опозиційних партій. Реальні шанси потрапити до Верховної Ради отримує лише «Батьківщина» Ю. Тимошенко. А такі політичні проекти, як «Фронт змін», «Свобода» мають парламентське майбутнє лише за умови, якщо наберуть свій максимум електоральної підтримки, що також малоімовірно.

Ще одним дуже потужним фактором посилення позицій Партії регіонів у парламенті стане запровадження змішаної пропорційно-мажоритарної системи виборів. Як показали місцеві вибори, одномандатні мажоритарні округи – це камені, які розбивають ідеологічно міцні стіни виборця. Оскільки вибір мажоритарника є не лише ідеологічним. На нього впливають підкуп виборця, іміджеві складові, адміністративний ресурс, матеріальні обіцянки кандидатів тощо. Зважаючи на незрівнянно вищу ресурсну базу (матеріальну, фінансову, адміністративну) партії влади, у мажоритарних округах «регіонали» можуть скласти серйозну конкуренцію опозиційним кандидатам не лише в Центрі України, а й на Заході.

Владна команда, здається, врахувала і розчарування президентським терміном В. Януковича. Зазвичай розчаровані часто поповнюють категорію осіб, спопуляризованих на останніх виборах як «проти-всіх». Ідеться про позицію, якою виборець заявляв про непідтримку жодного кандидата чи партії. У технічному варіанті законопроекту ні в частині, що прописує зміст виборчого бюлетеня, ні в частині, що стосується процедури підрахунку голосів, опції «не підтримую жодного кандидата» чи аналогічної «проти всіх» немає. Очевидно,

грамотний виборець – «проти всіх» поставить кілька позначок у бюлетені (у такому разі він буде визнаний недійсним), неграмотний – проголосує за традицією. На це, напевне, й роблять ставки.

Крім того, технічний законопроект аж ніяк не змінив уже апробованих норм фальсифікацій:

– система виборчих комісій і далі формується підконтрольними ПР парламентськими партіями. Як і в попередній редакції закону, за поданням від парламентських фракцій кандидатури обов'язково включають до виборчих комісій, а від непарламентських партій – за жеребкуванням. Окружні виборчі комісії формує підконтрольна «регіоналам» ЦВК, дільничні виборчі комісії – ОВК;

– повна підконтрольність дільничних виборчих комісій ОВК;

– у новому законопроекті також збережено інститут попереджень і скасування реєстрації кандидатів у народні депутати, що дає змогу визнавати недійсною реєстрацію будь-якого неугодного кандидата (*Фальсифікація виборів 2012 вже розпочалася // Аратта-Україна (<http://www.aratta-ukraine.com>). – 2011. – 4.05*).

***

Полгода разрабатывавшийся на Банковой и недавно презентованный широкой общественности проект закона о парламентских выборах в целом соответствует своему предназначению. Он максимально облегчает для власти получение в результате выборов полностью лояльной к ней Верховной Рады.

Однако это – только первое впечатление, которое оставляет по себе размещенный на сайте Минюста документ. Применение на практике целого ряда норм этого законопроекта может как минимум добавит «регионалам» головной боли. Как максимум, – стать источником проблем, решение которых отберет у власти огромное количество нервных клеток и зеленых бумажек...

Начать хотя бы с того, что проведение парламентских выборов в Украине будет регулироваться не обещанным «регионалами» Избирательным кодексом, а обычным законом. Казалось бы, мелочь, – а неприятно. Ведь вспомним, как «регионалы» демонстрировали свою решимость решить все проблемы отечественного избирательного права раз и навсегда – при помощи фундаментального документа, разработанного чуть ли не на века.

«Украине нужно взрослеть. Меня всегда удивляло, что перед выборами политики инициируют изменения в избира-

---

тельное законодательство, поэтому я буду инициировать в ближайшее время принятие Избирательного кодекса, который бы делал невозможными изменения в закон о выборах», – это В. Янукович сказал в преддверии прошлогоднего Дня независимости.

А это – новые веяния в «руководящей и направляющей», озвученные в апреле этого года М. Чечетовым: «Сегодня актуально принятие законопроектов, которые будут регламентировать процедуру проведения выборов как на местном, так и на государственном уровнях. Мнения сводятся к тому, что потребности в Избирательном кодексе сегодня нет. Нужны конкретные законы, регулирующие избирательный процесс».

Разница между законом и кодексом, может, и невелика. Но она красноречиво свидетельствует о том, что и в вопросе разработки избирательного законодательства «регионалы» недалеко ушли от яростно критикуемых ими «предшественников». Системность подхода к организации выборов, создание не «документа одноразового пользования», а полноценных правил игры, актуальных на протяжении более чем одной кампании – за всем этим, пожалуй, не стоит обращаться к нынешней власти. К следующим выборам – хоть президентским, хоть парламентским, хоть местным – Банковая наработает новый «технический» проект, который на словах будет еще краше, чем нынешний, а на деле – будет максимально отображать поточную конъюнктуру и приближать власть к очередной триумфальной победе в кампании...

Однако вернемся к нашему законопроекту. Пожалуй, фундаментальным нововведением этого проекта, если его можно так назвать, является возвращение Украины к смешанной избирательной системе, которая уже действовала в нашей стране в ходе парламентских кампаний – 1998 и 2002.

Отбросим в сторону мантры о необходимости привязать депутатов к территориям и конкретным избирателям, которыми уже не первый месяц потчуют нас «регионалы». Посмотрим правде в глаза: смешанная система заинтересовала власть исключительно постольку, поскольку действующая ныне «пропорционалка» практически не дает им шансов сформировать собственное большинство в Раде нового созыва. Смешанная, благодаря своей мажоритарной компоненте, делает такую возможность куда более реальной.

Вообще-то «регионалы» не имеют ничего против чистой «мажоритарки», и об этом В. Янукович недвусмысленно заявил во время общения с народом на годовщину своего правления.

Но возврат к системе, при которой победители в округах расписывались на всем известном диване на Банковой, уж точно не привел бы в восторг демократическую Европу. А на нее Президент пока еще с опаской оглядывается.

Одним словом, с большой долей вероятности Украина возвращается в эпоху позднего Кучмы, выборы при котором заканчивались просто-таки парадоксальными результатами: «пропорциональную» часть довольно легко выигрывала оппозиция, а «мажоритарку» так же без труда подгребали под себя вполне симпатизирующие власти граждане.

Несколько смягчить это противоречие могло бы выполнение предвыборного обещания В. Януковича касательно введения в Украине системы открытых списков, но мы ведь понимаем, «кто старое помянет, тому глаз вон»...

Зато непредвиденными трудностями для «регионалов» может быть чревата норма о запрете одновременного баллотирования одного и того же гражданина в списке какой-либо политической силы и на мажоритарном округе. Конечно, в первую очередь это положение бьет по тем политсилам, которые балансируют на грани прохождения в парламент: и правда, как бы хорошо было бы тому же В. Литвину возглавить список своей Народной партии и параллельно, для подстраховки, получить мандат в родном Новоград-Волыньском...

Но проблемы похлеще занимают теперь умы многих знатных и неочень «регионалов». Арифметика проста: если на выборах–2007 «регионалы» получили почти 35 %, и это принесло им 175 депутатских мандатов, то (будем реалистами), если в 2012 г. Партия регионов получит вдвое меньший процент голосов, а количество «пропорциональных» мандатов тоже уменьшится вдвое, то выходит, что «железно» проходной является лишь первая полсотня «белосинего» списка.

И, как вы думаете, кто имеет шансы попасть в число этих счастливиц? Во-первых, партийные спонсоры и их люди (условно говоря, секретари и водители, которым баллотирование в округе противопоказано). Во-вторых, члены нынешнего Кабмина (потому что Янукович всегда включал в список членов своей команды). В-третьих, губернаторы (ведь большая их часть возглавляют отделения Партии регионов во вверенных им областях, а баллотирование по мажоритарке будет слишком уж похоже на бесцеремонное приращение действующей властью админресурса)... Что в этой ситуа-

---

ции делать рядовому региональному штыку? Выбирать себе округ по вкусу и пытаться счастья там? Но, как свидетельствуют источники «Главкома», отнюдь не все нынешние обладатели мандата рады такой перспективе. Во-первых, принадлежность к партии власти сегодня, мягко говоря, не прибавляет соискателю места в парламенте вистов в глазах обычного избирателя. Во-вторых, не рвется особо помогать своим отпрыскам и сама эта партия. По словам наших собеседников из числа «регионалов», откровенно признающих, что шансов попасть в проходную часть списка они не имеют, в центральном офисе партии им пообещали разве что моральную поддержку на выборы. Деньги на выборы доставайте сами, содействие местных администраций тоже добывайте собственным... авторитетом. Одним словом, довольно много потенциальных мажоритарщиков от «Регионов» уже скрутили смачную дулю в кармане, и «бело-синим» придется столкнуться с этой проблемой уже в самом ближайшем будущем...

Но мажоритарка мажоритаркой, а принципиальные нововведения закона о выборах будут касаться и «списочной» части выборов. В частности, речь идет о повышении проходного барьера для партий – участниц кампании до уровня в 5 %. Конечно, самой Партии регионов эта новация не страшна – с какой скоростью не продолжал бы падать ее рейтинг, до искомых 5 % ему еще очень и очень далеко.

Но задумаемся: а по кому может ударить предложенная «Регионами» мера? По тем партиям, рейтинг которых ныне не очень далек от этого уровня. А именно: по коалиционным Коммунистической и Народной партиям, по «Сильной Украине» вице-преьера С. Тигипко и по «Свободе». То есть, речь идет о вполне лояльных власти (за исключением «Свободы», но и ее на Банковой, ввиду активного соперничества с «Батьківщиной» и Ю. Тимошенко лично, тоже отнюдь не ненавидят) политсилах. То есть «Регионы» просто подпиливают сук, на котором сидят их нынешние и, вполне вероятно, будущие партнеры по парламенту. Есть ли в этом логика?

У цифры 5 % крайне мало шансов остаться неизменной в финальной версии закона о выборах. Согласно одной версии, барьер будет понижет не то на один процент, не то на целых два, – но после соответствующего торга и под «железные» гарантии сотрудничества со стороны заинтересованных в этом шаге политсил. Есть на Банковой, поговаривают, и сторонники другого сценария развития событий: дескать, барьер нужно и дальше повышать – процентов этак до 8. С учетом нынешних тенденций на электоральном фронте, это означало

бы, что в Раду точно проходят Партия регионов, «Батькивщина» и, скорее всего, «Фронт змін» А. Яценюка.

В «Регионах» считают, что А. Яценюк за должность Премьера согласен на многое – даже если в этом кресле ничего не будет решать. В коалиции с Тимошенко этот пост ему точно не светит, значит, путь у него один – в объятия «Регионов». Конфигурация парламента в этой ситуации получается вполне устраивающая Банковую: во власти есть «старший брат» – Партия регионов, «младший», который отвечает за все – А. Яценюк, оппозиция, которая традиционно ни на что не влияет – понятно кто, и «болото» из неопределившихся мажоритарщиков. Трудности есть всего две: во-первых, негодование по поводу неоправданного подъема барьера со стороны Европы (хотя, с другой-то стороны, вон в Турции барьер составляет 10 % и ничего, страна пребывает в НАТО и в полушаге от ЕС). Во-вторых, на Банковой вроде как опасаются радикального усиления внепарламентской оппозиции, неизбежного в случае выведения из активного политического процесса целого ряда нынешних влиятельных игроков. «Свободизация» внепарламентской оппозиции – явно не то, что хотела бы получить власть на фоне тиши и глади, установившихся в парламенте. По какому сценарию будет развиваться ситуация на самом деле, – покажет серия политических консультаций с участниками процесса, которые сейчас продолжаются на Банковой...

В любом случае, смена избирательной системы Украины, которая уже даже не обсуждается на высших уровнях нашего политкума, – это далеко не конечный этап устремлений власти обеспечить достижение приемлемого для себя результата парламентских выборов–2012. Штрихи нового закона о выборах в виде «технического проекта» теперь должны быть тщательно прорисованы с тем, чтобы ни одна его закорючка не помешала Банковой утратить контроль над парламентом. Другое дело, что влияние других политических сил или гражданского общества на шлифовку финальной версии закона, в любом случае, фактически сведено к нулю. Но это уже совсем другая история... *(Избирательное право не получилось // Главком: Новости политики и экономики (<http://glavcom.ua>). – 2011. – 5.05).*

***

Политолог И. Попов считает, что после принятия нового закона о выборах станет легче формировать провластное большинство. Об этом он сказал, комментируя «плюсы» и «минусы» нового закона о выборах народных депутатов.

По его словам, главное нововведение закона о выборах – изменение системы выборов. «В этом есть определенные «плюсы», потому что любая мажоритарная составляющая – это плюс для власти. Понятно, что сформировать провластное большинство будет легче», – сказал И. Попов.

С другой стороны, отметил политолог, мажоритарщики сами заплатят за свою кампанию. «Из них, я думаю, будет 20–30 таких сумасшедших в хорошем смысле, которые захотят сделать что-то хорошее сразу после избрания. То есть, они создадут свои фонды и общественные организации, они будут писать новые программы, предлагать новые реформы. И это, собственно, единственный позитив, который можно видеть в следующей Верховной Раде», – отметил И. Попов.

Относительно нормы закона о повышении проходного барьера для партий, то политолог не видит в этом угрозы.

«Главная угроза, главный негатив даже не в законе, а главная угроза, что независимые мажоритарщики могут быть все-таки сняты с выборов», – считает И. Попов (*Эксперт указал на позитив нового закона о выборах // ПАРЛАМЕНТ: Украинский политический tabloid (<http://www.parlamentua.com>). – 2011. – 17.05*).

Закон «Про органічне виробництво»

Верховная Рада Украины приняла Закон «Об органическом производстве», в котором прописала, каким нормам должна соответствовать еда, маркированная наклейкой «био». Попытка навести на этом рынке порядок рискует подтвердить догадки экспертов о том, что «здоровые» продукты питания, количество которых в отечественных магазинах с каждым днем растет и за которые потребитель платит двойную цену, могут оказаться банальным фальсификатом.

Закон «Об органическом производстве», который вступает в силу с 1 января 2012 г. и, по сути, легализирует само понятие органической аграрной продукции в Украине. Хотя полки отечественных супермаркетов пестрят товаром с пометкой «био», производство и продажа такой продукции до сегодняшнего дня регулировались лишь общими для всех пищевых продуктов нормами.

Поставщики, позиционирующие свой товар как «зеленый», утверждают, что ориентировались на европейское законодательство. Но, понятно, что его выполнение не было для компаний обязательным,

а нарушение «зеленых» норм никак не каралось. Как следствие, по словам председателя правления Федерации органического движения Украины Е. Милованова, в последнее время появилось достаточно много фальсифицированного товара, который маркируется как «био», но таковым не является. Тем не менее покупателю предлагается платить за него по двойной цене. Е. Милованов рассчитывает, что новый закон заложит основы борьбы с фальсификатом, что поможет, если и не победить его, то, по крайней мере, снизить темпы роста количества такой продукции на магазинных полках.

В недавно принятом документе прописано, что органической может называться лишь еда, выращенная и переработанная без использования химически синтезированных веществ (удобрений, средств защиты растений, кормов с пищевыми добавками для животных и пр.), ГМО и их производных. «Зеленой» маркировкой производитель имеет право снабжать товар, изготовленный из органического сырья и без добавления консервантов, различных разрыхлителей, ароматизаторов, «идентичных натуральным» и прочих «Е», которыми пестрят этикетки обычной еды.

Чтобы подтвердить органический статус продуктов питания, компания будет обязана пройти процедуру сертификации всего производственного цикла. Систему сертификации планируется создать на базе научных подразделений Украинской академии аграрных наук агроэкологического направления. Эти же службы будут в дальнейшем инспектировать хозяйства и предприятия, получившие сертификаты. Уличенные в нарушениях этих требований производители рискуют потерять сертификат и вылететь из реестра операторов органического производства. Материальные меры воздействия на нарушителей, в частности, систему штрафов, должно разработать в подзаконном акте правительство.

Отдельным пунктом государство заявило, что отводит органическому производству роль флагмана аграрного рынка, что означает способствование инвестициям в этот сегмент. Вместе с тем, пункт о том, что селянам, выращивающим «чистую» продукцию, будут помогать бюджетными деньгами, который фигурировал в проекте закона, из финальной версии исчез. Это поставило крест на надеждах бизнесменов-органиков на щедрые государственные дотации, аналогичные тем, что получают их коллеги за рубежом.

По словам Е. Милованова, европейские аграрии получают субсидии из расчета от нескольких десятков до нескольких сотен евро на каждый гектар «органических» угодий. Руководитель проекта

«Агрогляд: овощи и фрукты» А. Ярмач рассказывает, что в ЕС производителям биоеды доплачивают так много, что продукты зачастую стоят дешевле, чем обычная еда. У нас, судя по всему, подобное станет возможным еще не скоро. Тем не менее, производство органической продукции и без щедрых государственных дотаций становится все более привлекательным для потенциальных инвесторов, ведь рентабельность в этом бизнесе может превышать 60–100 %.

По данным Е. Милованова, в Украине под органическим земледелием занято порядка 270 тыс. га сельскохозяйственных угодий. Для сравнения: в Европе биополей – свыше 5 млн га, Латинской Америке – 4,7 млн га, Австралии – 10,6 млн га. Ставку на «зеленую» продукцию у нас делает свыше 140 хозяйств. Имеющие прописку в центральных и южных регионах страны предпочитают выращивать биозерновые и масличные, которые преимущественно идут на экспорт в ту же Европу. Фермеры из западных областей специализируются на овощах и фруктах и продуктах их переработки и поставляют свой товар, преимущественно, на внутренний рынок.

Е. Милованов оценивает внутреннее потребление «зеленой» еды в 2010 г. на уровне 2,4 млн евро. Причем, по его словам, ежегодно этот показатель, несмотря на кризис, удваивается (в 2008 г. – 600 тыс., в 2009 – 1,2 млн евро). Росту спроса способствует ухудшение качества «обычных» продуктов питания и желание украинцев питаться максимально здоровой едой.

Эксперты считают, что в дальнейшем эти показатели могли бы расти еще стремительнее, если бы не несколько «но». Генеральный директор компании «Украгрофин» (дистрибутор органической ТМ «Пан Эко») А. Коняшин говорит, что пока украинские «органики» могут производить лишь ограниченное количество продукции. К примеру, под их торговой маркой выпускаются соки, сиропы, варенье, сухофрукты, колбасы и мясные изделия. Попытки расширить ассортимент связаны с проблемой поиска поставщиков сырья, ведь оно должно быть сертифицированным как органическое, а хозяйств, успешно прошедших все этапы органической инспекции и сертификации, в Украине пока не так много. Кроме того, на поставщиков «зеленой» еды распространяются те же правила входа в торговые сети, что и на всех остальных. Но если для производителей «обычных» продуктов стоимость входного билета на торговую полку отбивается за счет высоких продаж, то органики на массовость пока не рассчитывают.

Перечисленные нюансы отражаются на ценах: если во всем мире экологичная еда дороже обычной всего на 20–30 %, а в некоторых странах за счет государственных дотаций позиционируется в той же, а то и более низкой ценовых категориях, то у нас «зеленая» наценка достигает 100 %. Понятно, что это автоматически сужает круг потенциальных потребителей. Если учесть, что все чаще по двойной цене украинцам предлагают поддельную «зелень», мода на органическую еду может умереть в зародыше, ведь потребитель попросту перестанет доверять заветной наклейке «био» (*Зеленая еда: стоит ли платить двойную цену за наклейку «био» // From-ua (<http://www.from-ua.com>). – 2011. – 4.05*).

Інше

Законопроект «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно национальных комиссий, осуществляющих государственное регулирование естественных монополий, в сфере связи и информатизации, рынков ценных бумаг и финансовых услуг» должен быть рассмотрен Верховной Радой в ближайшее время.

В чем его суть? У нас есть несколько государственных регуляторов. Это Госфинуслуг, Госкомиссия по ценным бумагам и фондовому рынку, Национальная комиссия по вопросам регулирования связи, Национальная комиссия по вопросам регулирования энергетики и созданная только на бумаге, но еще не начавшая свою работу Нацкомиссия по регулированию рынка коммунальных услуг.

Поскольку в рамках админреформы определены типы основных органов власти – министерство, служба, инспекция и так далее, было решено как-то унифицировать и госрегуляторы. Как говорится, не вопрос, можно унифицировать. И в этом плане первые статьи законопроекта – это действительно унификация госорганов. Если бы речь шла только об этом – две руки «за» и никаких возражений.

Но, начиная со ст. 6, вопросы унификации заканчиваются. На первый план выходит совсем другая проблематика: кардинально меняются принципы формирования госорганов. Вместо назначения руководителя каждого из вышеперечисленных ведомств постановлением Кабмина или указом Президента предлагается совершенно новая, я бы сказала, уникальная для исполнительной власти модель формирования управленческой команды – квотно-избирательная.

Сначала создается коллегия из девяти членов, делегированных в равной пропорции президентом, Кабмином и Верховной Радой, а затем эти девять избирают своего председателя, который и становится главой того или иного регулятора.

Специалисты международных финансовых организаций (типа Мирового банка и ЕБРР) пока отказываются официально комментировать данную новацию. Но, судя по высказываниям «не для микрофона», они просто не могут найти слов. Степень их ошеломления зашкаливает.

Начнем с того, что опыта функционирования в подобной системе регуляторов других стран нет. То есть мы в данном случае демонстрируем эксклюзив. Но сказать, что Украина не испытывала уже данную модель на себе и не проверяла ее на жизнеспособность, было бы неверным.

«Выборные госорганы» – это не ноу-хау, это наши грабли. В 90-е годы по такому принципу формировалась Госкомиссия по ценным бумагам и фондовому рынку: ее представителей назначала Верховная Рада. При таком принципе формирования в комиссию попадали представители от разных политических сил и бизнес-групп, которые не могли найти общий язык. В результате орган сотрясали публичные (и не очень публичные) скандалы. Закончились они с тех пор, как вопросы назначения перешли в компетенцию Кабмина (после конституционной реформы – Президента). И все стало работать, как по маслу.

Не сработала коллегиальная система и в управлении госбанками. Длительное время наблюдательные советы «Ощадбанка» и «Эксимбанка» не могли не то что работать, даже собраться из-за конфликта между В. Ющенко и Ю. Тимошенко. Ющенко обзванивал членов совета и требовал от них не ходить на заседания, а Тимошенко – ходить. И наоборот. Это безобразие продолжалось до тех пор, пока не сменилась власть и не прекратилась нелепая конкуренция между Банковой и Грушевского.

Нынешняя согласованность и монолитность власти, пожалуй, единственный голос в пользу законопроекта. Три плюс три – это уже большинство. Соответственно, кворум будет обеспечен и решения приняты, вне зависимости от того, как поведут себя оставшиеся трое делегатов от парламента.

Но стоит ли так заморачиваться? В пояснительной записке к проекту закона, подписанной И. Акимовой, так и не объясняется, зачем

нужно менять принцип формирования госрегуляторов, которые по своей природе являются оперативными управляющими конкретных сегментов экономики. Фраза «позволит упорядочить деятельность указанных национальных комиссий путем обеспечения единого (унифицированного) подхода к регулированию порядка их формирования и деятельности» ответа на поставленный вопрос не дает. Так все-таки зачем?

Как благородный шаг по разгрузке Администрации Президента от кадровых вопросов? Возможно. Но станут ли в результате лучше кадры, если их собирать не в качестве единой команды, под стратегический курс, а «с миру по нитке»?

Как способ борьбы с коррупцией и кумовством в госорганах? Чтобы не дать возможности начальнику притянуть «своих людей» и превратить ведомство в замкнутый мирок круговой поруки? Допускаю.

Будет ли работать госорган, управляемый коллегиально, если подчиненные получают право избирать и переизбирать шефа? Останется ли у них время на что-то, кроме интриг и создания мини-коалиций внутри госрегуляторов?

Но подумайте сами, будет ли работать государственный орган, управляемый коллегиально, если подчиненные получают право избирать и переизбирать шефа? Останется ли у них время на что-то, кроме интриг и перманентного создания мини-коалиций внутри каждого из госрегуляторов?

Давно известна простая истина: когда назначения идут по линии Верховной Рады, политический компонент всегда доминирует над профессиональным. Нужно ли это для ведомств, которые будут устанавливать тарифы, регулировать работу финансового и фондового рынков? Как по мне, то чем меньше там будет политики, тем лучше для всех.

Но как отреагирует депутатский корпус, если исключить парламентскую квоту уже на этапе рассмотрения? Тем более что законопроект, еще не успев дойти до парламента, вызвал нешуточное движение среди нетрудоустроенной публики. По коридорам Верховной Рады забегали «посредники» с портфелями, набитыми резюме потенциальных соискателей, а конкурентная толчея вокруг замаячивших на горизонте 12 вакансий пошла такая, будто назначения пойдут уже завтра. А начнутся после принятия закона. Если он будет принят...

P.S. Уникальность данного документа еще и в том, что впервые в украинской истории Администрация Президента решила немного

урезать полномочия... Президента в кадровых вопросах. «Я был очень удивлен, прочитав этот проект, – говорит экс-председатель Госфинуслуг В. Суслов. – На мой взгляд, не нужно создавать сложную систему назначения глав регуляторов. Напротив, следует сосредоточить все полномочия в одних руках, лучше всего, Президента. А этот проект резко ограничивает полномочия главы государства в назначении членов и руководителей регуляторных органов. Если по действующему законодательству он имеет право назначать всех членов регуляторных органов и руководителей этих органов, то в случае принятия закона – только треть состава, и теряет право назначения руководителя...» (*Унифікація регуляторів: очень странное «кино» // Версии.com (<http://www.versii.com.ua>). – 2011. – 5.05.*)

***

Член экспертной рабочей группы МОНМС по доработке министерского варианта проекта закона «О высшем образовании», заместитель Председателя ВМОО «Фонд региональных инициатив» (ФРИ) А. Деликатный заявил о том, что Министерство образования и науки, молодежи и спорта Украины (МОНМС) продолжает отстаивать узаконивание бесконтрольного и неограниченного увеличения платы за обучение студентов-контрактников.

«Последняя редакция министерского проекта, в обход 22 и 53 ст. Конституции, предлагает отменить гарантию действующего Закона о том, что в течение всего срока обучения установленный в договоре размер платы обучение должно быть неизменным, – уверяет А. Деликатный – До сих пор эта гарантия неоднократно позволяла студентам-контрактникам выигрывать в спорах с ректоратами, если те пытались неоправданно увеличивать цену за обучение».

«Поскольку переговоры с властью заходят в тупик, студенчеству Украины стоит готовиться к массовым акциям протеста», – утверждает председатель Совета старейшин ФРИ М. Лебедь.

Напоминаем, что министерский проект является «братом-близнецом» недавно отозванного из-за студенческих протестов законопроекта № 7486-1. 31 января в Киеве, Донецке, Житомире, Хмельницком, Харькове, Запорожье и Одессе студенческие и молодежные организации устроили акции протеста против принятия законопроекта № 7486-1 «О высшем образовании». А 28 февраля в Киеве, Харькове, Львове, Донецке, Житомире, Ивано-Франковске, Николаеве,

Хмельницком, Ровно и Симферополе студенчество уже протестовало против всех законопроектов «О высшем образовании», которые содержали нормы, дискриминирующие молодежь. И 10 марта молодежь получила результат: законопроект № 7486-1 был отозван его авторами – семью народными депутатами с главой крупнейшей парламентской фракции во главе (*Табачник провоцирует студентов к массовым протестам // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 29.04*).

***

По мнению экспертов, инициатива Президента относительно отмены техосмотра для частных легковых автомобилей имеет все шансы на жизнь. Этот законопроект отбирает у ГАИ право проверять техническое состояние автомобилей и даже не передает его частным фирмам, как это было в предыдущем законопроекте, который уже рассматривали депутаты и не поддержали.

Защитник прав автовладельцев, юрист А. Карабин, рассказал почему ГАИ против отмены техосмотра и каких подвохов от гаишников ждать автомобилистам.

Согласно законопроекту об отмене техосмотра, он будет отменен только для легковых автомобилей, а также мотоциклов, мопедов и мотоколясок. Но если легковой автомобиль используется в коммерческих целях, то его владелец должен проходить техосмотр, как и раньше, – раз в два года. Все останется по-прежнему для водителей грузовиков и такси – им придется проходить проверку ежегодно, а водителям автобусов, маршруток и машин, перевозящих опасные грузы, – два раза в год.

По статистике лишь 1 % ДТП происходит из-за неисправностей автомобилей. Чаще аварии случаются в гололед из-за стертой или летней резины, непригодной для зимней езды. Но это уже другой вопрос. Например, в Правилах дорожного движения запрещается эксплуатация автомобиля, если высота протектора шин менее 1,6 мм. Если начать останавливать подряд все машины и замерять линейкой протекторы, то каждая четвертая не пройдет такую проверку.

Оплата за получение техталона без фактического прохождения техосмотра зависит от того, какие у вас связи. Если делать через посредника, будет дороже. Проще всего приехать на станцию и заплатить деньги инспектору. 400 грн – и талон вам выписывают на месте. Но при этом нужно было предоставить квитанцию об уплате тран-

---

спортного сбора, ксерокопии всех документов и самое главное – медицинскую справку. Пока ее не отменили, без этой бумажки договориться было тяжело. Гаишники не имели к этому отношения. Видимо, у руководства ГАИ были договоренности с министерством здравоохранения. Если подсчитать, сколько водителей за последние годы купили медицинские справки, и умножить ее (справки) стоимость, где-то порядка 300–500 грн, на это количество медсправок, получатся сумасшедшие деньги. По оценкам экспертов, ежегодно объем неофициальных коррупционных платежей при проведении техосмотра составляет сумму около 1 млрд грн. Правительство правильно решило – поскольку бороться с коррупцией в нашей стране бесполезно, проще все это отменить.

Проверять техническое состояние машины ДПС не уполномочена. Инспектор же не будет проводить техосмотр прямо на дороге. У него нет для этого необходимых приборов. Он может придаться только к видимым неисправностям – например, если не горит фара. Но, согласно правилам, вы имеете право двигаться дальше, до ближайшей станции, прижавшись к правому краю и включив аварийку.

Работники ГАИ считают, что из-за отмены техосмотра исчезнет механизм государственного контроля за автомобилями, а государственный бюджет потеряет прибыльную статью в доходах, однако о каком контроле может идти речь, если большинство водителей покупают талон. Когда автомобиль ставят на учет, он и так попадает в базу ГАИ. А если меняется собственник, эта информация снова попадает в ГАИ. Зачем гаишникам знать техническое состояние автомобиля? Что касается статьи в бюджете, то основные средства, которые собирались с владельцев транспортных средств, – это дорожный сбор. Но, во-первых, он шел не в государственный бюджет, а в местные бюджеты на ремонт дорог. Поэтому сбор и называется дорожным. Во-вторых, эти деньги уже заложены в акцизе на бензин. Правильно сказал один из министров: «Платить должны те, кто ездит по дорогам, потому что они же их и портят». Это мировая практика. Так что недовольство работников ГАИ, по-моему, связано с той причиной, о которой мы уже говорили.

По мнению А. Карабина, поскольку законопроект инициирован самим Президентом депутаты, скорее всего, его поддержат. Президент прекрасно понимает, что большая часть водителей просто покупает талоны. И какую бы ответственность за взяточничество ни вводили, коррупционная схема все равно будет работать. К тому же

многие депутаты из Партии регионов поддерживают такую инициативу (*Симоненко Д. Отмена техосмотра // Крымский телеграф (ktelegraf.com.ua). – 2011. – 2.05*).

***

На принятый Верховной Радой Закон «Об обеспечении коммерческого учета природного газа» наложено вето Президента. Документ отправлен на доработку с предложениями главы государства.

Напомним: закон запрещал отпускать газ тем потребителям (как физическим, так и юридическим лицам), у которых нет газовых счетчиков, причем юрлицам – задним числом, с 1 апреля. А установить приборы должны были за счет государства, для населения этот период растягивался до 2018 г. Тех, кто отказывался платить за газ «по счету» (например, селяне, использующие газа больше нормы: на приготовление корма для домашней мини-фермы или обогрев зимой плохо утепленного жилья), по закону должны были отрезать от «трубы».

Как разъяснил нам независимый эксперт В. Землянский, предложения Президента носят технический характер: нечетко прописана ответственность газовщиков за несвоевременное установление гражданам приборов учета газа, наоборот, за неустановку бесплатного счетчика от государства фактически отвечал потребитель – ему могли по этой причине перекрыть кран. По мнению В. Землянского, закон доработают с учетом замечаний Президента и примут повторно. Так думает и нардеп А. Гудыма (БЮТ, министр ТЭК теневого Кабмина): «После доработки и принятия закона облэнерго не удастся списывать на потребителей сверхнормативный расход газа, который на порядок больше, чем на самом деле. Например, горожане не сжигают по 10 кубов в месяц на человека, но регулярно за них платят» (*«На газовый счетчик» украинцев пока не ставят // Минфин.com.ua (http://minfin.com.ua). – 2011. – 5.05*).

***

Народний депутат Т. Чорновіл вважає, що заворушення і сутички у Львові могла спровокувати ситуація з підписанням закону, що передбачає необхідність вивішування червоного прапора в День Перемоги.

«На мою думку, у цьому випадку триває давня розіграна комбінація, яка почалася, з одного боку, із заяв про те, що повинні бути обов'язково вивішені червоні прапори поруч із синьо-жовтими. Ще

до появи закону ці заяви вже носили провокаційний характер», – підкреслив Т. Чорновіл.

При цьому народний депутат вказав на те, що «для України червоний прапор не асоціюється з фактом перемоги, а – з фактом репресій Радянським Союзом». «Прийняття закону, яке відбулося у Верховній Раді, мало відверто провокативний характер, який підштовхував до подібних дій», – зазначив Т. Чорновіл.

За словами політика, у Президента України В. Януковича «вистачило розуму» не підписувати цей закон. «Але роздування (ситуації. – ред.) тоді вже відбулося», – констатував Т. Чорновіл.

Водночас він вказав на радикальний настрій ВО «Свобода» у День Перемоги. «А з іншого боку, та сама сила політична, Всеукраїнське об'єднання “Свобода” у Львові шукало способи десь продемонструвати свою ультрарадикальність», – резюмував Т. Чорновіл (*Для України червоний прапор асоціюється з репресіями в СРСР, – нардеп // Відголос.com (<http://vidgolos.com>). – 2011. – 12.05.*)

***

Верховная Рада полностью скомпрометировала антикоррупционный закон. Об этом заявил народный депутат Г. Москаль и просит Президента не подписывать принятый нормативно-правовой акт.

По словам нардепа, поправка, которую вчера внесли в закон депутаты, является абсурдной. Согласно этой норме, декларировать нужно только те расходы, которые равны или превышают 150 тыс. грн.

«Таким образом Верховная Рада довела закон до абсурда и полностью его скомпрометировала, – считает Г. Москаль. – Основной целью этого закона было не только декларирование доходов, вся соль – в декларировании расходов, которые не должны превышать доходов. Руководствуясь здравым смыслом, то, что принял парламент сейчас, – полный бред. Если разовую трату, не превышающую 150 тыс. грн, разрешено не указывать в декларации, то такие расходы можно совершать ежедневно в течение всего года».

Г. Москаль обращает внимание, что если тратить до 150 тыс. грн каждый день и не записывать это в декларации, то наберет «скромненькая» сумма в 54,75 млн грн.

«Какая уж тут борьба с коррупцией? Народные избранники показали общественности, что государственные служащие и другие лица, подпадающие под действие Закона Украины

“О принципах предотвращения противодействия коррупции”, могут, в отличие от рядовых граждан, жить шикарно и легально отмывать средства от коррупционных деяний. Этой поправкой попросту дали зеленый свет дальнейшему расцвету коррупции в Украине», – убежден парламентарий (*Г. Москаль: Антикоррупционный закон приведет к расцвету коррупции // Утро-Украина (<http://www.utro.ua>). – 2011. – 13.05*).

***

«Сегодня существуют все возможности, основанные на состоянии экономики, повысить бюджетникам зарплату в 2–2,5 раза. Мы вот говорим, например, в сравнении с Польшей, что ВВП в Украине на душу населения ниже в 3–3,5 раза. Но у нас и в 7–8 раз ниже зарплата», – заявил П. Розенко.

По его словам, обещанное правительством повышение первого тарифного разряда не приведет к существенному росту зарплат бюджетников.

«Те меры, которые предлагает правительство, это всего лишь индексация зарплат на уровень инфляции. Такой себе пиар-ход. Но, невыполнение закона об увеличении размера тарифа первого разряда до уровня минимальной зарплаты сегодня приводит к тому, что медики и учителя теряют 300–1700 грн зарплаты в зависимости от разряда», – рассказал П. Розенко (*Украинцам не доплачивают более половины зарплат // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 12.05*).

***

Кабінет Міністрів пропонує скасувати мита на дві третини продуктів, які традиційно ввозяться в Україну, у тому числі на м'ясо, молоко, молочні продукти та метали.

Про це йдеться в проекті закону про перелік товарів, звільнених при їх імпорті від мит та податку на додану вартість, пише народний депутат С. Терьохін у статті на «Українській правді».

Мотивація законопроекту – забезпечити проведення Євро-2012.

«Закон на півсторінки, але диявол ховається в деталях. До закону додається доповнення на трьох сторінках. Згідно з ним, від мит і ПДВ звільняються дві третини від загальної кількості товарів, які традиційно ввозяться в Україну», – каже С. Терьохін.

Зокрема, безмитно ввозити пропонують такі продукти харчування: м'ясо ВРХ, свинину, баранину, субпродукти, м'ясо птиці і

субпродукти, сало, солоне, сушене, копчене м'ясо, рибу, молоко та молочні продукти, сир, яйця та мед натуральний.

Також ці продукти можна буде ввозити без обов'язкового проведення санітарного, епідеміологічного, ветеринарного, фітосанітарного, радіологічного та екологічного контролю.

Окрім того, від мит пропонується звільнити ввезення вати, головних уборів, парасолі, пух, пір'я птиці, перуки з натурального волосся, дорогоцінне каміння, золото, платину, перли, комбайни, грейдери, чавун, мідь, нікель, титан та інші кольорові метали.

Загалом, розшифровки кодів товарів, які пропонується ввозити безмитно, займає 46 сторінок тексту, додає С. Терьохін.

«Мені здається, що, прочитавши проект М. Азарова, головний олігарх нашої країни перевернеться у своїй лондонській квартирі. При цьому я «єрничать» перестаю і сподіваюсь, що головний олігарх нашої країни надішле М. Азарову коротку телеграму. І не тільки з привітаннями до 9 травня», – резюмує народний депутат *(Прикриваючись Євро-2012, М. Азаров хоче запровадити безмитне та безконтрольне ввезення в Україну м'яса, молока та металів – нардеп // ВГОЛОС (<http://vgolos.com.ua>). – 2011. – 12.05).*

***

Розробка нової редакції закону про свободу совісті та релігійні організації в Україні містить у собі важливий конфліктний потенціал і несе в собі ризик обмеження свобод релігійних організацій. Про це заявив голова правління Громадської організації «Інститут релігійної свободи» доктор О. Заєць.

«Те, що в нас немає гарячих точок, як у 90 роках, не означає, що конфлікту немає», – зазначив під час виступу О. Заєць.

Відтак, за його словами, держава повинна робити свої кроки у релігійній сфері дуже обережно. Зокрема, голова правління громадської організації відзначив, що прийняття нової редакції законопроекту про свободу совісті та релігійні організації є потрібним, але ускладненим відсутністю механізму досягнення міжконфесійного консенсусу.

Говорячи про політику Президента України В. Януковича в релігійній сфері, О. Заєць висловив сподівання на те, що дії Президента врешті принесуть зміни на краще. «Налаштованість глави держави на досягнення загального консенсусу можна охарактеризувати як позитив», – зазначив О. Заєць.

Крім того, громадській діяч наголосив на необхідності створення дорадчих рад релігійних організацій при Міністерстві закордонних справ України (зокрема, щодо питання моралі в міжнародних зобов'язаннях України – до прикладу щодо підтримки сексуальних меншин), Мін'юсту і Мінсоцполітики, а також при податковій службі (*Держава повинна бути обережна у питанні релігії, – експерт // Zaxid.net (<http://zaxid.net>). – 2011. – 13.05).*

***

Разработанный Минэнергоугля законопроект о введении до 31 декабря 2012 г. нулевой ставки НДС на операции по импорту нефти и нефтепродуктов может существенно деформировать конкуренцию на рынке, нанести большой ущерб интересам потребителей и государственному бюджету, считает директор Консалтинговой группы А-95 С. Куюн.

«Данный проект закона создает огромное поле для ухода от налогообложения, в нашем случае от уплаты НДС при поставках нефти с использованием фирм-однодневок, которые будут исчезать одна за другой, унося с собой обязательства по уплате НДС, как это уже было в конце 90-х – начале нулевых годов», – пояснил эксперт.

С. Куюн добавил при этом, что «новейшая история Украины также знает неединичные случаи создания одного мега-оператора, через которого пойдут все льготные поставки нефти на НПЗ».

Эксперт считает также, что если законопроект в нынешнем виде будет утвержден, то при цене нефти до конца года на уровне 100 долл. за баррель потери госбюджета от поставок нефти в Украину до конца 2011 г. составят более 8 млрд грн.

«Данный законопроект является, по сути, альтернативой идее введения пошлин на импорт нефтепродуктов, от которой правительство недавно отказалось ввиду очевидных негативных последствий в виде роста цен», – отметил С. Куюн.

При этом он отметил, что отличие двух подходов в том, что пошлины «означали спонсирование нефтеперерабатывающих заводов украинскими потребителями топлива, а предложенный Минэнергоугля законопроект перекладывает эту задачу на госбюджет».

Между тем в ассоциации «Объединение операторов рынка нефтепродуктов Украины», считают, что льгота по НДС при поставках нефти, предлагаемая Минэнергоугля, станет еще одним шагом к пере-

делу отечественного розничного рынка нефтепродуктов и его монополизации компаниями-собственниками НПЗ.

Президент ассоциации Л. Косянчук говорит, что ведомство Ю. Бойко полностью проигнорировало предложения операторов рынка, сделанные в рамках Экспертно-аналитической группы по вопросам рынка нефтепродуктов.

«В частности, в них предлагалось учесть два ключевых момента: предоставить льготу по НДС исключительно нефтеперерабатывающим заводам и обязать НПЗ выдавать налоговый вексель на сумму НДС с последующим его погашением после реализации готовой продукции», – пояснил Л. Косянчук.

При этом эксперт заявил, что Министерство энергетики и угольной промышленности при поддержке нефтеперерабатывающих компаний упорно «оставляет место для работы посредников-однодневок, а вместе с этим и лазейку для ухода от налогообложения».

По мнению директора ассоциации, принятие данного законопроекта создаст преференции одной части рынка в ущерб другой (*Эксперт оценивает ущерб государству от отмены НДС на импорт нефти в 8 млрд грн // Корреспондент.net (http://korrespondent.net)*). – 2011. – 16.05).

КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ

У западных областей Украины абсолютно иная историческая память, нежели у центральной, в частности, у южной и восточной частей страны, заявил эксперт польского Института международных дел Л. Адамски. По словам эксперта, в центральной и юго-восточной частях Украины 9 мая признается большинством населения Днем Победы, напомним о победе над нацистской Германией, страной, которая в период Второй мировой войны оккупировала Советскую Украину и осуществляла массовое уничтожение населения. «Тем временем украинцы нынешней Западной Украины проживали на оккупированной сперва СССР, а потом и Третьим Рейхом польской территории и стремились создать свое государство, признавая государственность Украины в составе СССР полностью марионеточной. Помимо этого, к Советскому Союзу они относились как к тоталитарному государству, которое убивало собственных граждан в больших масштабах, чем Третий Рейх. С их точки зрения, 9 мая не

был «днем победы», а только символом замены одного оккупанта другим. Следует подчеркнуть, что, с точки зрения международного права, территория Западной Украины была включена в состав СССР только в 1946 г., когда вступило в силу польско-советское соглашение о государственной границе, а жители нынешней Западной Украины во время Второй мировой войны были гражданами Польши», – отметил он.

Л. Адамски напоминает, что новость о том, что празднование Дня Победы и вывешивание красных флагов будет в Украине обязательным (закон о чем Президент В. Янукович пока не подписал) была принята в западной части Украины как «посягательство на самое святое, на национальные ценности и как явная глорификация тоталитарного, сталинского режима». Именно это решение Верховной Рады стало, по мнению эксперта, основной причиной беспорядков 9 мая. «Провокационные намерения пророссийских групп отметить во Львове День Победы над Германией красными флагами вызвали дополнительные эмоции», – отметил он, добавив, что это и привело к столкновениям со сторонниками радикальной силы «Свобода».

Поведение националистов, по мнению Л. Адамского, следует осудить, а эти события просто вызывают сожаление. Но эксперт напоминает, что популярность ультранационалистической, обладающей многими признаками фашизма, силы «Свобода» в большей степени является результатом неумелого правления «оранжевых» – проевропейских и умеренно националистических, а также результатом пропагандируемого нынешней властью, в частности, министром образования Д. Табачником неосоветского видения истории Украины. «Это также неприемлемо с точки зрения европейских ценностей, как и неофашизм “Свободы”...», – заявил он (*Польский эксперт: У Запада Украины иная историческая память, нежели у остальной Украины // REGNUM (<http://www.regnum.ru>). – 2011. – 12.05*).

***

Украина должна провести детальное расследование событий во Львове 9 мая, так как это может негативно отразиться на международном имидже страны. Такое мнение высказала заместитель главы миссии Германии А. Фелдгузен.

Как известно, 9 мая во Львове произошли столкновения между представителями патриотических сил и представителями партий КПУ, «Родина», «Русское единство», ветеранами войны.

«Честно говоря, нам очень тяжело судить о таких событиях, потому что у нас очень противоречивая информация. Я сама говорила с друзьями из Львова, они мне сказали, что противостояния всегда были, но они были между жителями Львова: ветеранами с одной стороны и националистами – с другой. Единственное, что в этот раз приехали из других регионов люди, которые хотели выразить собственное мнение, зная, что во Львове есть националистические идеи», – рассказала А. Фелдгузен.

Она обратила внимание, что, не имея четкой информации, представители ЕС не могут комментировать такие события.

«Мы только можем сказать, что Украина должна очень четко расследовать эти события, потому что имидж Украины пострадает от таких событий. Львов, кроме того, – город, где будет проводиться Евро-2012. Я думаю, что очень важно, чтобы комиссии, которые расследуют эти события, действительно сказали, что же там было», – подытожила заместитель главы миссии Германии (*Замглавы миссии Германии в Николаеве: Украина должна четко расследовать события во Львове 9 мая // «Николаевские вести» (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 14.05).*

***

Посол Франции Жак Фор заявил о том, что в Украине создаются такие условия, которые противоречат тем обязательствам, которые взяло на себя Украинское государство, когда вступало во Всемирную организацию торговли.

«Возможность повторного введения пошлины на экспорт, которая сейчас рассматривается, к сожалению, противоречит тем обязательствам, которые взяла на себя Украина, когда вступала во Всемирную организацию торговли», – сказал он.

Посол Франции также отметил, что «решение придерживать экспорт и предоставлять возможность экспортировать только через одну компанию, которая принадлежит государству, противоречит тем контрактам, которые были подписаны с частными компаниями».

«Если контракт подписывается между частными компаниями, он становится для них законом, и они должны его выполнять», – констатировал он.

Напомним, что в Украине был заблокирован экспорт, инициированы законодательные ограничения права осуществлять экспорт частным структурам. Государственная компания

«ХлебИнвестбуд» получила рекордные квоты на экспорт зерна, из-за чего крупнейший украинский зернотрейдер компания «Нибулон» сворачивает инвестиционную программу *(В Николаеве Посол Франции раскритиковал власть за попытку компании «Юры Енакиевского» экспортировать зерно // «Николаевские вести» (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 14.05).*

***

В последнем номере еженедельника Die Zeit Штефан фон Крамон-Таубадель, профессор Геттингенского университета, в прошлом консультировавший Всемирный банк, ОЭСР и правительство Германии, заявил о том, что Украине и России отводится особая роль в процессе решения продовольственной проблемы в мире. «Чтобы прокормить население мира, которое к 2050 г. достигнет 9 млрд человек, мировое производство продуктов питания должно, по оценке Продовольственной и сельскохозяйственной организации ООН (FAO), возрасти на 70 %», – отметил он.

По мнению экспертов, Россия и Украина могли бы в ближайшее десятилетие повысить производство зерновых более чем на 50 млн т, т. е. более чем на треть. Однако некоторые шаги, предпринимаемые политиками этих стран в данной области, внушают беспокойство, подчеркивает автор. Например, высказанная ими в 2008 г. идея создания «зерновой ОПЕК», т. е. своего рода картеля по производству основных продуктов питания, в который бы вошел и Казахстан. «Выгоду из этого извлекли бы в лучшем случае местные картели этих стран – в ущерб миллионам жителей Африки, Азии и Южной Америки», – считает эксперт.

Обеспокоенность вызывает и тот факт, что Украина в 2010 г. в третий раз за последние пять лет ввела экспортные квоты на зерно, хотя эта страна в прошлом году добилась пятого по величине урожая в истории своего независимого существования. Россия в последние годы также несколько раз вводила ограничения на экспорт.

«Поскольку в этой ситуации мировые цены оказываются намного выше внутренних, вывоз зерна становится еще более прибыльным – однако лишь для тех предприятий, которые получают экспортную квоту, что является питательной почвой для коррупции», – подчеркивает автор.

«Последнее распределение экспортных квот в Украине происходило весьма непрозрачно. Ущерб от этого несут в первую очередь

украинские производители зерна, чья выручка в 2010 г. по причине экспортных квот уменьшилась на 1,9 млрд долл.».

К этому следует добавить недавние законодательные инициативы украинского парламента, направленные на монополизацию зернового рынка, указывает эксперт. «Одна из них предусматривает предоставление права на экспорт предприятиям с не менее чем 25-процентным государственным участием, частные торговые фирмы получают право на экспорт, лишь заранее профинансировав минимум 50 % предназначенного на экспорт зерна до начала вегетационного периода».

«Подобная аграрная политика противоречит международной ответственности этих стран, и мировое сообщество не должно с ней соглашаться», – указывается в статье. В ответ на это Международный валютный фонд и Всемирный банк могли бы пересмотреть свою кредитную политику по отношению к данным странам. «Зерновые поля бывшего Советского Союза не должны становиться игровой площадкой для монополизации в ущерб голодающим», – пишет в заключение автор (*Штефан фон Крамон-Таубадель Die Zeit: Безответственная аграрная политика Украины и России // Четверта Влада (<http://4vlada.net/politika-i-biznes/die-zeit-bezotvetstvennaya-agrarnaya-politika-ukrainy-i-rossii>). – 2011. – 4.05*).

ДИАЛОГИ

Президент Ассоциации украинских банков А. Сугоняко обратился к Премьер-министру Н. Азарову с просьбой урегулировать несогласованности в существующем законодательстве, которые препятствуют полноценной работе банков, относительно порядка госрегистрации автомобилей, приобретенных за кредитные средства банков.

В частности, в письме АУБ сообщается, что Госдепартамент ГАИ, ссылаясь на устаревшие правила торговли в рассрочку от 1 июня 1998 г. и постановление Кабмина от 11 ноября 2009 г., отказывается вносить отметки «Залог» и «Рассрочка» в регистрационные документы на транспортные средства, приобретенные за счет кредитных средств банков. При этом, обосновывая такие действия письмом от 6 апреля 2011 г., заместитель начальника ГАИ МВД

України ссылається на правила торгівлі в рассрочку, которые уже утратили силу согласно постановлению Кабмина № 383 от 30 марта 2011 г.

Таким образом, АУБ предлагает Кабмину внести в повестку государственной регистрации автомобилей уточнения, в частности относительно внесения в свидетельства о регистрации транспортных средств отметки о залоге транспортного средства на основании договора залога (аналогичный порядок предусмотрен для лизингодателей).

Также АУБ предложила дополнить инструкцию о проведении исполнительных действий нормой о праве государственного исполнителя выносить постановление о снятии транспортного средства с учета в связи с его продажей и предусмотреть источник для оплаты снятия транспортного средства с учета и установить порядок государственной регистрации автомобильного транспорта, приобретенного на публичных торгах (аукционе) и снятия его с регистрации на основании акта (копии акта) о проведенном аукционе. Также АУБ предлагает урегулировать порядок вывоза (пересечения границы) автомобилей, находящихся в залоге, предусмотреть для органов ГАИ порядок проставления в свидетельствах о регистрации транспортного средства или временных регистрационных талонах отметки – «Кредит (название банка). Отчуждение запрещено», отменить запрет отчуждения транспортного средства, которое находится в залоге, при наличии письменного согласия со стороны банка и отчуждателя (*Ассоциация украинских банков предлагает Кабинету Министров усовершенствовать порядок госрегистрации автомобилей // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 12.05*).

***

Депутатський корпус Яворівської районної ради Львівської області ухвалив Звернення до Президента України, Прем'єр-міністра та Голови Верховної Ради України стосовно законопроекту № 8077 «Про державний земельний кадастр» та ряду інших законопроектів, що зареєстровані у ВРУ.

Яворівські районні депутати вважають, що «Президентом та його оточенням форсується питання перетворення сільсько-господарської землі на товар. Це велика афера, яка позбавить Україну її території».

Також депутатський корпус Яворівської райради переконаний, що «зняття мораторію на продаж землі загрожуватиме національній безпеці України. Жоден вітчизняний фермер, жодне українське підприємство не здатне буде купити цю землю, унаслідок чого вона перейде до рук іноземців та українських олігархів. Сьогодні вся економіка країни зосереджена в руках кількох “сімей”. Тепер вони планують у прямому значенні слова купити собі всю Україну. Це принципове питання і суспільство повинне відреагувати адекватно на ці виклики».

Тому у своєму Зверненні до Президента України, Прем'єр-міністра та Голови Верховної Ради депутати Яворівської районної ради Львівської області заявили, що вони категорично виступають проти зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення та підтримують ініціативу стосовно проведення Всеукраїнського референдуму щодо недопущення їх продажу (*Яворівські депутати просять В. Януковича не перетворювати сільськогосподарської землі на товар // Західна інформаційна корпорація (<http://www.zik.com.ua>). – 2011. – 13.05).*

***

БЮТ пропонує ВР прийняти три закони, які допоможуть додатково отримати в казну майже 100 млрд грн і 30 млрд долл. інвестицій. Об цьому заявив лідер фракції «БЮТ – Батьківщина» І. Кириленко.

«Что мешает сегодня принять закон о легализации доходов? Это приблизительно 40 млрд долл., которые лежат мертвым капиталом. Следующее. Почему игнорируется наше предложение о налогообложении сверхприбыли, а также, скажите, что мешает беспрепятственно перекрыть офшоры, в которые за прошлый год вывели около 30 млрд долл.?» – отметил бютовец.

Эта сумма, по его словам, превысила ту, которую удалось собрать живыми деньгами в госказну. «А эти деньги должны остаться в стране и быть реальным источником и для инвестиций, и для существенного повышения зарплат и пенсий», – отметил И. Кириленко.

Депутат добавил, что принятие хотя бы этих решений поможет получать ежегодно дополнительно в казну почти 100 млрд грн и 30 млрд долл. Инвестиций (*БЮТ пропонує легалізувати доходи і скасувати офшори // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 17.05).*

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Рубрика «Глас народа» на сайті From-ua

Об авторе: В. Дяченко

Похоже, что отметить по-человечески День Победы в Украине не получится никогда. Потому что её Восток и Запад отнюдь не вместе – ни политически, ни культурно, ни исторически, как бы ни бубнили эту мантру «регионалы», которые смогли убедиться в этом лично на фоне раздуваемого скандала вокруг принятого ими закона об использовании праздничной символики.

Представители главной партии власти, наверное, уже и сами не рады, что разворошили этот улей диких пчел. Как же нехстати во время продолжающегося подорожания товаров и уверенного «покращения життя» населения страны! Однако теперь уже никуда не денешься, законопроект № 8157 принят, тем более, что среди его авторов, помимо коммуниста Царькова и литвиновца Гриневецкого, числится и член фракции Партии регионов (с 2007 г.) А. Кузьмук.

В общем-то, для среднестатистического жителя Центра, Юга и тем более Востока страны в этом законопроекте ничего такого неприемлемого нет. Им был исправлен старый Закон «Об увековечении Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 годов» в пункте, касающемся использования праздничной символики, а точнее – Знамени Победы, которое теперь является официальным символом Победы (это раз). Причем 9 мая его необходимо поднимать вместе с государственным флагом Украины (это два), в том числе на государственных учреждениях (это три). Само же Знамя Победы является копией штурмового знамени 150-й стрелковой дивизии, которое было водружено над Рейхстагом.

И всё бы было ничего, будь у советских дивизий (как у американских бригад или полков русской императорской армии) собственные знамена оригинального дизайна и расцветок. Но в РККА все знамена были на одно лицо: красного цвета, с неизменной звездой, очень часто (но не всегда) с серпом и молотом, иногда с профилем Ильича, а также разными текстовыми надписями (обычно название части и боевой девиз). Таким образом, Знамя Победы является красным флагом, точно таким же, как и государственный флаг СССР – именно таким его все и видят.

Повторим – для большинства жителей Украины это совершенно нормально. Поскольку у всех отцы и деды воевали под красным

боевым стягом, многие сами принимали под ним присягу воина Советской Армии, и уж поголовно среднее и старшее поколение принималось под развевающимся кумачом в пионеры. Этим же цветом украшались наши улицы в праздничные дни времен СССР. Ну и даже школьники (по фильмам и книгам, по рассказам взрослых) знают, что в войну «наши» ходили в атаки именно с красным знаменем. Потому-то оно и ассоциируется с понятием «наши».

Вот почему мало кого из них удивит, что 9 мая над горисполкомом или сельсоветом будет поднято алое полотнище. Ну, разве что кто-то из стариков решит, что «наши вернулись» (шутка). А обладающие хорошим зрением будут пытаться разглядеть, что это на нем написано. Впрочем, вряд ли за пару недель вся страна сумеет обзавестись точной копией Знамени Победы – скорее всего, массово будут использоваться флаги СССР из старых запасов. К чему, опять же, подавляющее большинство отнесется весьма спокойно.

Однако есть и меньшинство – те, кто воспринимает красный флаг, как арагонский бык. Особенно если это молодые люди с несколько поврежденными политической пропагандой мозгами. Впрочем, иногда чрезмерным возбуждением страдают и их старшие товарищи, вожди и кумиры. Как вы уже догадались, речь идет о двух политических прослойках нашего общества: ярых либералах и пылких национал-патриотов. Правда, первая прослойка – куда зачастую попадают и одинокие «имперцы», вздыхающие по «России, которую мы потеряли» – в Украине слишком тонка. В отличие от Российской Федерации, где число поклонников опусов Солженицина и Михалкова несоизмеримо больше (особенно среди чиновников и золотой молодежи). Зато вторая у нас разрослась до толщины импортного сала, завозимого нынче в Украину по причине нехватки собственного.

И главное ведь что? Если в восточных регионах и Крыму украинские националисты – это единичные маргиналы, уступающие своей численностью даже готам и толкиенистам, то в Киеве это уже немалая часть населения столицы (понаехали тут!), а в западных регионах – практически политическое большинство. Почему? Потому что достаточно посмотреть, где за какие партии голосуют...

Итак, 21 апреля законопроект № 8157 был принят парламентским большинством, а уже на следующий день национал-патриоты всех мастей подняли по этому поводу невообразимый шум. Даже обычно сдержанный и вежливый А. Яценюк в гневе потребовал от Президента наложить на законопроект вето, а затем эмоционально

обратился к депутатам правящей коалиции: «Если вы не любите украинское государство и украинский народ, то сдавайте паспорта, сдавайте мандаты депутатов и езжайте туда, где вывешивают красные флаги».

Ю. Владимировна ограничилась только короткой гадостью, написанной на её страничке в Твиттере в духе сортирных салонов: «Красный флаг “в законе”». Оксюморон. Надо натекать красных флажков вокруг «Межигорья» и АП. Как перед открытым канализационным люком». Похоже, что бывшая украинская Ж. д'Арк ударилась в декаданс. Не хватает только кокаина и заунывной «Безноженьки» Вертинского.

Главный руховец Б. Тарасюк, в соответствии с линией своей ссыхающей партии, поспешил осудить новый закон как «возвращение к тоталитарным символам» и убеждал всех, что в Евросоюзе якобы осуждают коммунистическую идеологию, ставя её рядом с национал-социализмом. Интересно вот только, как при этом во Франции коммунисты не просто избираются в парламент, но и время от времени входят в состав правительства? Похоже, что наш бывший министр иностранных дел, мягко говоря, решил ввести нас в заблуждение.

Впрочем, нынешний глава МИД К. Грищенко, даром что он является представителем Партии регионов, поспешно заявил, что украинские посольства за рубежом поднимать 9 мая красные флаги не будут. Что ж, видимо, американская закалка и большой опыт работы в руховском МИДе перевесили в нем благоразумие исполнительного чиновника.

Конечно, вряд ли за это явное неподчинение и самовольство снимут с поста человека, являющегося одним из важных связующих звеньев нынешней власти с Западом. Но важность таких людей длится ровно до тех пор, пока им не находят более покладистую замену. А «регионалы», возможно, хоть на этот раз задумаются о том, что МИД нуждается не в косметическом кадровом ремонте, а в капитальной чистке – если, конечно, ПР желает, чтобы это украинское внешнеполитическое ведомство подчинялось Президенту, парламенту и Кабмину, а не Госдепартаменту США и политсовету Руха. И не всадило «регионалам» нож в спину, как это уже было в 2004 г., когда МИД фактически поддержал оранжевую революцию и внес большой вклад в её успех.

Придется Киеву обратить внимание на местные власти западных регионов (которые, кстати, тоже бунтовали в 2004-м), поспешно собирающие свои сессии, чтобы запретить «использование коммунистической символики». Если «регионалы» думают, что, лебезя перед ними, они найдут там новых избирателей для ПР и Януковича, то они

сильно ошибаются. Тамашние партии и движения, за которые регулярно голосует местное население (а значит, оно поддерживает их взгляды и лозунги), уже давно и основательно промыли мозги своему электорату. Так, что он уже четыре раза ходил голосовать именно против «донецких» (двое президентских и двое парламентских выборов).

Ну, и не было удивительным, что против красного Знамени Победы выступил новый глава украинских униатов С. Шевчук. В конце концов, в той войне митрополит УГКЦ Шептицкий был большим другом Германии, так что для неё 9 мая может быть днем поражения, а не победы. Не будем забывать и о 80 тыс. западноукраинских добровольцев, выстроившихся в очередь записываться в 14-ю дивизию СС «Галиция», об их соседях, по контракту служивших кто в полицейских батальонах, а кто в охране концлагерей (например, Собибора). Будем помнить, что вместе с отступающими немцами из Западной Украины ушли десятки тысяч их пособников, осевших затем диаспорами в Западной Германии, Канаде и США.

Впрочем, эти люди хотя бы находили в себе мужество воевать против СССР. Причем не против прилетевших с Марса коммунистов и «энкаведистов», а против таких же украинцев, только живших восточнее и имевших иные взгляды на жизнь. А вот как отнестись к 150 тыс. дезертирам, которые в период 1944–1945 гг. просто прятались в лесах и горах, в подвалах и на чердаках от мобилизации, а теперь гордо причисляют себя к «воюкам УПА»? Небось, еще и ветеранскую пенсию требуют...

Словом, вопреки упорно повторяемому регионалами лозунгу «Схід і Захід разом», всё снова вышло ровно наоборот. И хотя национал-патриоты привычно взваливают всю вину на других и кричат, что этот закон «раскалывает общество», смуту начали именно они. Тем более, что на это у них было целых две причины. Во-первых, выступить против красного флага, не допустить, чтобы Украина свернула с курса, указанного ей карпатскими мудрецами. А то ведь вся усердная борьба против советского прошлого, которую они ведут уже 20 лет, пойдет насмарку. А во-вторых, оппозиции всё равно был нужен какой-то повод, чтобы наехать на власть, и она не преминула воспользоваться первой подвернувшейся возможностью.

А причина не просто оказалась удобной для масштабного сотрясения воздуха. Во Львове уже распускают слухи о неких «русских националистах», которые якобы приедут в этот Пьемонт украинства ходить по улицам с красными флагами. Какое отношение русский

национализм имеет к красному флагу – сказать трудно, но дураки в этом разбираться не будут. Зато они с готовностью отзовутся на этот намек выйти и встретить «москалей», как полагается славным потомкам Шухевича. Словом, очень похоже на то, что во Львове кто-то затевает на 9 мая уличную потасовку, всю вину за которую потом бы переложили на загадочных «русских националистов» и, разумеется, на стоящую у власти Партию регионов.

Собственно говоря, весь «раскол», которым оппозиция пугает власть, заключается лишь в том, что Запад снова начал капризно топтать ногами и требовать, чтобы сделали так, как хочет он. Или, точнее, в данном случае не хочет. Не хочет красных флагов, не хочет, чтобы 9 мая было Днем Победы, а война – Великой Отечественной. Не хочет, чтобы страной управляли «донецкие», а не «львовские». Не хочет, чтобы страна вообще была построена и жила по какому-то иному проекту, кроме галицкого.

До сих пор центральная власть всегда уступала требованиям и протестам этому капризному дитяти. Но любой педагог скажет вам, что такие отношения делают из сына свина. Поэтому нужно не только научиться говорить ему твердое «нет», но иногда и щелкать в воздухе отцовским ремнем (*Знамя Победы, знамя раскола... // From-ua (<http://www.from-ua.com>). – 2011. – 27.04*).

Блог пресс-секретаря Харьковской областной общественной организации ветеранов ВМФ и подводников имени Героя Советского Союза И. И. Фисановича,

Об авторе: руководитель Харьковского областного отделения Всеукраинского союза писателей-маринистов капитан 1 ранга В. Пелевин

Согласно Закону Украины детьми войны признаются граждане Украины, которым на момент окончания Второй мировой войны (2 сентября 1945) было меньше 18 лет. То есть родившиеся в период с 1 сентября 1927 г. по 1 сентября 1945 г.

Согласно ст. 5 Закона Украины от 18 ноября 2004 г. № 2195-IV «О социальной защите детей войны», дети войны имеют право:

- на преимущественное сохранение работы при сокращении численности или штата работников;
- на использование очередного отпуска в удобное для них время; получение дополнительного отпуска без сохранения заработной платы сроком до двух недель в год;

- на выплату помощи по временной нетрудоспособности в размере 100 % средней зарплаты независимо от стажа работы;
- первоочередной отвод земельных участков для индивидуального жилищного строительства, садоводства и огородничества;
- на бесплатный проезд на всех видах городского транспорта, автомобильном транспорте общего пользования в сельской местности, железнодорожном и водном транспорте пригородного сообщения и автобусах пригородных маршрутов в пределах области (АР Крым) по месту жительства;
- на 25-процентную скидку при плате за пользование коммунальными услугами (газом, электроэнергией) в пределах средних норм потребления.

Кроме того, дети войны, являющиеся инвалидами, имеют право на стационарную медицинскую помощь в госпиталях ветеранов войны и в военно-медицинских учреждениях здравоохранения.

Дети войны – это законодательно определенный статус категории граждан Украины, которые имеют право на конкретные льготы, а также прибавку к пенсии или социальной помощи заменяющей пенсию в размере 30 % от минимальной пенсии. Сам Закон действует с 2006 г., но фактически выплаты к пенсии должны осуществляться с 2007 г.

Именно в 2007 г Конституционный Суд Украины признал незаконными положения ЗУ «О государственном бюджете», в который статьи расходов на выплату прибавки к пенсиям детей войны не были включены. Собственно, они и сейчас не включены, поэтому придется доказывать свое право на получение указанной суммы в судебном порядке.

Поводом для обращения в суд является возникновение спора. То есть перед тем как подавать иск, нужно обратиться в местное управление Пенсионного фонда Украины. Обращение льготных категорий граждан, в нашем случае, детей войны, должны рассматриваться в 15-дневный срок. Ответ будет стандартным – бюджетом такие выплаты не предусмотрены, соответственно, финансы не выделены – обращайтесь в суд.

Спор на лицо – право на обращение в суд возникло.

Далее необходимо подготовить иск. Юридические фирмы, как правило, делают существенные скидки на подготовку исков для детей войны. Стоимость составит не более 50–100 грн. К иску нужно приложить копию следующих документов: ответа из ПФУ, идентификационного кода, паспорта, пенсионного удостоверения

со штампом «Ребенок войны», а также квитанцию об уплате судебного сбора.

Суды принимают только положительные решения по таким искам.

Сам факт наличия решения суда на руках еще не обеспечит получения выплаты. Необходимо обратиться в государственную исполнительную службу. После совершения действий государственным исполнителем, Пенсионный фонд должен выплатить прибавку к пенсии.

Согласно положений Гражданского кодекса Украины через суд можно и нужно требовать взыскание задолженности за последние три года (*Пелевин В. Закон Украины № 2195-IV «О социальной защите детей войны» // Vladimir Pelevin blog (<http://vladimir-pelevin.blogspot.com>). – 2011. – 6.05).*

Блог UBR

Об авторе: Н. Науменко, директор Аудиторско-консалтинговой группы «КОМПАС», практикующий аудитор, сертифицированный специалист лизингового бизнеса, директор и учредитель детского благотворительного фонда «Благословение»

То, что Налоговый кодекс документ сырой, по части увязки между собой различных законодательных норм и требований, налогоплательщики уже убедились. Но в мутной воде, как говорят, рыбку ловить легче. И соответственно не упускают возможности воспользоваться той или иной трактовкой закона, каждый в свою пользу.

Одним из нагляднейших примеров является массово культивируемое среди плательщиков налога на прибыль мнение о том, что при проведении проверки налоговыми органами штрафным санкциям будут подвергаться не только суммы заниженного налогового обязательства по налогу на прибыль, но и суммы ошибочно определенных предприятием убытков.

На фоне тотальных штрафных санкций, которыми изобилует Кодекс, за самые малые нарушения налогового законодательства со стороны налогоплательщика не удивительно, что штрафы за неправильно сформированные убытки, кажутся вполне естественными и допустимыми.

При этом никто не вникает в смысл статьи закона и не стремится разобраться в ее сути. Налоговая инспекция активно поддерживает

сложившееся мнение и готова немедленно приступить к расчету штрафных санкций.

На всех семинарах, посвященных Налоговому кодексу, лекторы пугают слушателей возможными штрафными санкциями за «неправильный расчет отрицательного объекта налогообложения», то есть убытка предприятия, который отражен в налоговой декларации по налогу на прибыль. И естественно налогоплательщик уже с опаской будет отражать убытки в налоговом учете. Хотя, по сути, такой подход к трактовке нормы закона абсурден. За что штрафовать предприятие, если у него убытки и базы для начисления налога на прибыль нет, как нет и налогового обязательства, которое подлежит уплате в бюджет и по факту является предметом контроля со стороны налогового органа.

Да и сам закон, оказывается, не требует таких штрафных норм со стороны налоговой инспекции, потому что данные санкции производятся при определенных условиях, которые, к сожалению, описаны в другой статье, ссылку на которую никто не удосужился прочитать.. Ни налогоплательщики, которые прибывают в шок от всех штрафов, которые им, возможно, придется платить, ни налоговая инспекция, которая не стремится внести ясность без указания свыше.

Поэтому налогоплательщикам следует помнить, что проверка и расчет убытков предприятия производится налоговой инспекцией всего в нескольких случаях: когда обнаружены факты занижения налогового обязательства, когда есть нарушения при проведении ВЭД, когда есть решение суда. В других случаях штрафы за ошибки в определении убытков не предусмотрены.

Вот и получается, что у страха глаза велики, а не смогли рассмотреть явные преувеличения в возможностях штрафования за несуществующие нарушения (*Науменко Н. У страха глаза велики, а у налоговой руки // Блогу UBR (<http://blog.ubr.ua>). – 2011. – 10.05*).

Блог на сайте Судебно-юридической газеты on-line

Об авторе: Т. Павлюк, финансист, президент ФОБИС (Федерация оценщиков бизнеса и интеллектуальной собственности), директор Оценочной компании «Аверти»

Після прийняття Податкового кодексу не вщухають дискусії щодо майбутнього податкової системи України, зокрема, чи бути єдиному податку і в якому вигляді.

Ідей багато. Ставка пропонується як фіксована, так і плаваюча, залежить від обсягу виручки, виду підприємницької діяльності, наявності найманих працівників, розміру населеного пункту, рівня мінімальної заробітної плати в країні.

Починаючи від моделей, заснованих на передбачуваних витратах підприємців на підприємницьку діяльність, до моделей, які ґрунтуються на розрахунку від зворотного: сума, яку уряд хоче отримати від платників, ділиться на їх кількість. Пропозиції бувають різні, однак аргумент влади «залізний»: дуже потрібні гроші!

Однак ставка єдиного податку – це не просто сума грошей, яка періодично вилучається державою у підприємця, її величина і порядок оплати визначається державою, і за порушення цього порядку настає покарання.

Пропоную глянути на єдиний податок з іншого боку – з боку самого платника. Чим є для нього єдиний податок і яка його ціна, виходячи з можливої альтернативи? Де та межа, за якою він краще закриється або піде у тінь? Як він її визначає?

Оскільки держава вирішила вчинити демократично і дала можливість висловитися з цього приводу самим донорам бюджету з трибуни Ради підприємців при Кабміні, то й інші підприємці вирішили спробувати вплинути на ситуацію.

Відтак, виникло кілька робочих груп, які паралельно працюють над однією проблемою. Групи різні, і результати у них різні, як і аргументація.

Група розробників при уряді, група №1, для розрахунку ставки єдиного податку взяла передбачувані витрати підприємця на ведення діяльності і розрахувала податкове навантаження, виходячи з запропонованого рівня максимального обороту.

Отримані значення ставок починаються з 400 грн на місяць, і це лише єдиний податок. Крім нього, є ще єдиний соціальний внесок і податок на доходи фізосіб, який також сплачується роботодавцем. Разом – 700 грн на місяць навіть за відсутності найманих робітників. Дуже істотно, враховуючи, що доходу може й не бути.

Це не єдиний недолік. Головне, що ставки прив'язані до змінної величини, отже, підприємець повинен стати ще й бухгалтером. Скільки часу залишиться на роботу? Крім того, база нарахування постійно зростає, значить, буде зростати і податок. Однак чи збільшаться доходи підприємця? Невже вони теж постійно ростуть? Аж ніяк!

За останні два роки вони тільки скорочуються – позначається загальний занепад економіки, тоді як витратна частина будь-якого біз-

---

несу невблаганно зростає. До того ж єдиний податок підприємець платить авансом. У підсумку – постійно зростаючий авансовий платіж, імовірність якого 100 %, та абсолютно невизначені доходи.

Привабливі умови ведення бізнесу, правда? Цивілізовані принципи оподаткування, які проголошують, що податки нараховуються та сплачуються з доходу чи прибутку, а не з витрат, не знайшли підтримки у даній концепції. Напевно, так було простіше.

Потяг авторів з ради при Кабміні до прогресивного збільшення податкового навантаження на підприємця залежно від кількості найманих робітників не виправний.

Покладаючи на себе зобов'язання роботодавця, підприємець повинен знати, що буде покараний державою за таку самовпевненість – відрахування в бюджет і фонди збільшуються багаторазово, досягаючи десятків тисяч гривень на рік.

Однак сам факт наявності найманих працівників ще не гарантує отримання додаткового доходу, а тим більше прибутку. Зате гарантовано збільшуються витрати підприємця зі сплати як єдиного податку, так і решти податків.

Держава дає зрозуміти, що розвиток бізнесу не вітається. Вихід – при прийнятті даної моделі оформляти найманих працівників підприємцями або не показувати їх зовсім.

Друга група розробників, створена після податкового майдану і підтримувана профільним парламентським комітетом, виходила з того, що єдиний податок є ціною держави на певну послугу – право вести підприємницьку діяльність.

Послуга користуватиметься попитом на ринку лише тоді, коли ціна буде прийнятною для обох сторін. Відтак, для визначення ставки єдиного податку правильніше використовувати іншу модель ціноутворення.

Виходячи з класичної теорії ціноутворення, ціни на товар або послугу встановлюють для того, аби їх продати й отримати прибуток. При цьому важливо призначити не дуже високу і не дуже низьку ціну. Надто дорогу послугу ніхто не купить, а надто дешева не покрити витрат виробника. Треба шукати золоту середину.

Є дві моделі ціноутворення. Одна орієнтована на витрати, друга – на споживачів. Політика цін, орієнтована на витрати, ставить за мету покрити всі або принаймні більшість витрат. Їх розрахунок будується на основі даних виробничого обліку і планування. Мабуть, група розробників № 1 є прихильником саме цієї моделі.

Однак навряд чи ідеологи, які пропонують цю модель визначення величини єдиного податку, розглядали фактичні витрати фізосіб на ведення різних видів діяльності і порівнювали їх з доходами, які вони отримують. У цій моделі треба розглядати витрати держави на адміністрування єдиного податку, а не витрати підприємця.

Моделі, орієнтовані на споживача, використовують принцип вільного ціноутворення, за якого ціна не призначається, а формується в результаті торгу, на основі взаємної угоди між продавцем і покупцем, у результаті взаємодії попиту і пропозиції.

Сума фіксованого податку повинна бути такою, щоб навіть за відсутності будь-якого доходу у звітному періоді, що дуже ймовірно, вона була посильною для підприємця.

Держава, виступаючи в ролі і виробника, і продавця своїх послуг, прагне підвищити ціну, керуючись витратним принципом і бажанням отримати вагомий прибуток. Покупець, у даному випадку фізособи-підприємці, виходячи з корисності для них такої послуги і бажання знизити витрати, прагне до «своєї» ціни.

Однак якщо на конкурентному ринку споживачеві допомагає конкуренція, то тут альтернативи у підприємців нема: цю послугу можна купити тільки у держави.

Розумна держава не буде зловживати своїм монопольним становищем у задоволенні потреби громадян вести на свій страх і ризик підприємницьку діяльність і призначить прийнятну ціну. Недалекоглядність може дорого коштувати.

Підприємці підуть «у тінь», і державі доведеться витратити набагато більше зусиль і ресурсів у спробі повернути хоч щось з того, що можна було отримати як податок, але тепер вже у вигляді штрафів. І ще невідомо, чи матиме ця спроба успіх.

Підприємництво дуже важливе для економіки кожної країни. Малі підприємства легше пристосовуються до умов ринку, швидше реагують на технологічні новації. Будучи основою економіки, малі підприємства закладають основи великих.

Разом з тим вони вкрай вразливі і дуже болісно реагують на найменше погіршення бізнес-середовища. Тому перш ніж експериментувати, державі слід подумати про наслідки. Істина народжується в суперечці, у прагненні сторін дійти до згоди *(Павлюк Т. Єдиний податок як плата за право на працю // Судебно-юридическая газета (http://sug.kiev.ua/blognews.php?id_blog=57). – 2011. – 4.05).*

Blog.liga.net

Об авторе: Л. Грушевой, член президиума общественной организации «Деловой Союз Украины»

При всех тех огромных изменениях в информационной сфере, которые мы наблюдаем в нашей жизни в последние годы, нельзя не признать, что сокрытие важной информации, манипулирование ею до сих пор в нашей стране остается обычной практикой. Сегодня легче узнать, не выходя из дому, о планах Пентагона, чем о реальных делах наших министерств и ведомств. Применительно к бизнесу, возможность манипулирования информацией, например, в системе тендерных торгов до сих пор является базой для миллиардных коррупционных схем, которые обескровливают экономику, душат частный и честный бизнес, делают нищим весь народ. Эта раковая опухоль нашей госсистемы уже настолько истощила нашу страну, что украинцы уже беднее албанцев, если верить статистике. Хочется верить, что эти законы станут действенным инструментом борьбы с этим смертельным недугом, пока соревнующиеся в темпах обогащения между собой олигархи не довели страну до клинической смерти, когда спасать ее придут иностранные державы, которые скорее поделят нашу страну между собой «на органы», чем восстановят ее целостной, здоровой и независимой державой. И повторится исторический маятник, когда из-за безвольного народа и корыстных вельмож страна пропадет с карты мира.

Но законы сами не заработают. Мало ли их у нас, неработающих законов?

Люди применяют (или игнорируют) законы. Как пробудить людей?

Одни из наиболее активных в нашем обществе – это предприниматели. Они потому и предприниматели, что активны по жизни.

Изучаю для себя вопрос – как нашу армию предпринимателей сделать заинтересованным агентами по активному использованию новых законов про информацию? Заинтересованных потому, что умелое использование этих законов – это и развитие их бизнеса, и защита их бизнеса, и повышение, в конце концов, их гражданской активности. Только активная нация способна построить процветающую страну.

О которой мы все грезим, но мало что для этого делаем. Новые законы вооружают нас новым мощным оружием.

Но им надо научиться пользоваться. Главное следует знать, с вступлением в силу этих законов, на любой наш запрос ответственный

чиновник обязан ответить по существу в письменном виде в течение пяти дней. Иначе – штраф. Запретных тем теперь нет. Кроме тех, которые прямо отнесены к таким законом. Любой гражданин сможет получить свободно информацию о тендерных закупках, градостроительных планах, расходах местных бюджетов и т. д. Вначале получи информацию, а потом умело ее используй. Известно ведь, «кто обладает информацией, тот владеет миром».

Принятие таких законов было Украине давно рекомендовано со стороны ПАСЕ, ОБСЕ и Еврокомиссий, не говоря уже о том, что о назревшей и насущной потребности таких законов давно говорили и журналисты, и политики, и общественные организации.

Но обладание монополией на информацию было настолько древней традицией правящих кругов, что привычка к привилегированному в этом деле положению у наших парто- и бюрократов уже просто в генах, в крови. И потерять ее для них смерти подобно.

Информация – основа власти, а главное – кормушка бездонная для коррупционеров.

Поэтому, естественно ожидать тотальный саботаж чиновников в применении этих законов. Спротивление будет беспрецедентным, это абсолютно очевидно. Как очевидно и то, что эта ситуация станет и тестом на демократию. Если Украина его не пройдет, не видать ей Евросоюза как своих ушей. А потому, каждый гражданин, кто уверен, что вектор евроинтеграции для его родины верен, должен стать агентом этого движения по «вбуравливанню» этих законов в монолит бюрократической системы. Иначе нам удачи не видать.

Коррупционеры-чиновники и профессиональные продажные политики давно себе наворовали «европейские счета и состояния», настроили особняки, дети их учатся в Оксфордах и гоняют по Киеву и Ницце на «ламборджини», а потому ничего добровольно они менять не станут в этой стране. Изменить ситуацию в стране в должном направлении, изменить тот порочный порядок, при котором богатства общества распределяются столь несправедливо, что превращают нас, богатейшую по потенциалу и ресурсам страну Европы с самым талантливым народом, в нищую и убогую дыру, сможет каждый. Если только станет требовать от власти исполнения уже тех законов, которые существуют, которые приняты, а главное, будет знать точно законы и свои права. И не абстрактных «прав на что-то там» требовать, а решать свои конкретные вопросы, связанные с личными или бизнесовыми интересами.

Преодолеть психологические барьеры предстоит не только бюрократам, но и каждому из нас.

Каждый, кто хочет жить по-европейски, должен научиться думать по-европейски, действовать по-европейски, управлять своими правилами по-европейски. И забыть навсегда привитый нам славянский пофигизм, нигилизм, страх, неверие и привычку к безнадеге.

Мы потомки боевитых и завязых козацких родов, и нам пристало уметь воевать за свои права.

Тем более, с таким мощным оружием, как сильный закон, Закон о доступе к публичной информации (*Грушевой Л. Принятие новых законов Украины «О доступе к публичной информации» и «Об информации» // Blog.liga.net (<http://blog.liga.net/user/lgrushevoy/article/6679.aspx>). – 2011. – 10.05).*

Юридический блог компании Jurimex

Об авторе: Д. Гетманцев, адвокат, кандидат юридических наук, доцент кафедры конституционного и административного права Юридического факультета Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

В нашей стране уже стало доброй традицией по весне возвращаться к теме госрегулирования азартного бизнеса. Толпы лоббистов пытаются завернуть в красочную обертку и преподнести обществу уже многие десятилетия витающие в стране идеи правовых конструкций организации азартного рынка. Вновь мы видим обилие законодательных инициатив, искусственно созданных информационных поводов, новоявленных «специалистов», доказывающих, что именно их (читай – их заказчиков) идея является единственным шансом наведения порядка на сверхдоходном и практически полностью нелегальном рынке азартных игр в Украине.

Все, как всегда. Фишкой нового сезона можно считать только издание законодательных инициатив под именем одного из авторов, которому, надо полагать, уже не стыдно издавать под своей фамилией чужой труд, исследования, проведенные известным игроком на международном рынке азартного бизнеса.

Но, как известно, если звезда загорается на небе, а тем более на небе азартном, то это кому-то нужно. Так, широко известная в Европе и несколько раз поднимаемая в прессе автором идея проведения азартных игр государством была в полной мере обезображена

законопроектом № 8401 «Об азартных играх». Основная идея документа состоит в создании так называемого Национального организатора азартных игр – предприятия со 100-процентной государственной собственностью, призванного выполнять посреднические функции между государством в лице Минфина и операторами азартных игр.

В большинстве европейских стран государство проводит азартные игры как самостоятельно, так и через уполномоченных агентов. Однако нигде модель организации рынка не предусматривает создания Национального организатора азартных игр, осуществляющего управление рынком одновременно с органом управления – Министерством финансов, дублирующего его функции. Фактически оператор азартной игры по предложенной схеме получает две лицензии: одна – Минфина и другая – договор с Национальным организатором, который непосредственно регулирует процесс проведения игры и условия ее проведения. Скажите, процедура двойного лицензирования повышает уровень контроля за рынком или делает процесс проведения игры более прозрачным? Возможно, позволяет более полно защитить интересы игроков? Абсолютно нет! Единственно объяснимой задачей, стоящей перед подобной моделью организации игорного рынка, является реализация в ее рамках коррупционной схемы, позволяющей просто и безболезненно получить абсолютную власть над игорным рынком и в короткий промежуток времени конвертировать ее в соответствующий доход, к которому государство будет иметь весьма опосредованное отношение.

Воистину гениальная в своей простоте идея, позволяющая установить многоуровневую систему поборов с организаторов азартных игр, которым, в случае принятия законопроекта, кроме непосредственно платы за получение лицензии, необходимо будет согласовывать все действия в рамках осуществления деятельности – начиная от правил игр и заканчивая игорным оборудованием. И отметьте, речь идет не о согласованиях с государственным органом вроде Минфина, а о получении дополнительных бесчисленных разрешений от государственного предприятия, даже легальной целью существования которого является получение прибыли.

Но оставим заботу об организаторах азартных игр, ведь кто-кто, а эти ребята смогут позаботиться о себе сами. Уменьшение рентабельности их бизнеса за счет разделения ее с отдельными ртами от государства – проблема, которая вряд ли будет иметь серьезные последствия для украинского общества.

Намного более серьезными являются последствия для государства. Принимая предложенную схему, оно не просто трудоустраивает нескольких дальновидных чиновников в наблюдательный совет Национального организатора (именно за наблюдательным советом законопроект закрепляет основные функции по управлению отраслью, освобождая при этом его членов от какой-либо ответственности), а открывает ящик Пандоры, фактически узаконивая произвол на игорном рынке.

Принимая законопроект, государство создает неконтролируемого им и, кстати, предрасположенного к приватизации монстра. Ему (или, точнее, тем, кто им управляет) вверяется огромный по своему потенциалу, финансовому ресурсу рынок, предоставляются неограниченные полномочия по его эксплуатации и управлению привлеченными к проведению игр частными структурами. При этом они не несут какой-либо ответственности не только за эффективность эксплуатации ресурса для государства, но и за принятие в рамках осуществления деятельности решений, последствия которых могут быть фатальными для рынка. Чиновники, щедро приготовившие себе мягкие кресла в наблюдательном совете Нацорганизатора, пользуясь предоставленными им полномочиями, могут фактически вершить судьбу рынка, заботясь об интересах государства в последнюю очередь.

А теперь зададимся вопросом: а что мешает все расширенные полномочия и функции Национального организатора азартных игр закрепить непосредственно за Минфином, оставив жесткие требования к операторам, к правилам проведения игр? Ну на самом деле – что? Ответ один – ничего! Разработанный документ, с некоторыми оговорками, действительно мог бы претендовать на образец здоровой модели регулирования отрасли, если бы его суть не была нивелирована созданием Национального организатора. Или, возможно, в этом и есть его суть? И, кроме Нацорганизатора, авторов идеи, ее лоббистов и заказчиков больше ничего и не интересует? К сожалению, данное предположение очень похоже на правду.

Законопроект № 8401 имеет весьма интересную судьбу. Его текст впервые появляется осенью 2010 г. как вариант организации рынка, предложенный Минфином. Учитывая фактическое отсутствие в данном органе лицензирования азартной деятельности необходимого профессионального потенциала для разработки подобного документа, внеминфиновские истоки последнего стали более чем очевидны.

Вместе с тем законопроект прошел успешное согласование не только в Минфине, но и среди заинтересованных государственных органов. Это, однако, не дало возможности его лоббистам протолкнуть такую очевидно коррупционную схему через Кабмин и внести в Верховную Раду законопроект от правительства, гарантировав тем самым положительный результат его рассмотрения. И вот сейчас законопроект в несколько смягченном для частных организаторов азартных игр виде появляется в парламенте как депутатская инициатива.

Цена вопроса – игорный рынок, оборот которого даже по очень скромным подсчетам исчисляется миллиардами. Украинское общество, естественно, далеко от иллюзий, что эта игра закончится победой его интересов – сегодня в ВР, похоже, подобные законопроекты отсутствуют. Однако добиться, чтобы обществу не был причинен очевидный вред, еще можно. Если сегодня же (позже уже незачем) будет открыта широкая дискуссия о будущем игорного рынка с привлечением общественных организаций, политиков, государственных деятелей, что не даст возможности так просто и «бесхитростно» реализовать коррупционные схемы, последствия которых сложно предугадать (*Что обеспечит абсолютную власть над игорным рынком? // Юридический блог компании Jurimex (<http://jurblog.com.ua>). – 2011. – 4.05.*)

ДО УВАГИ ДЕРЖСЛУЖБОВЦЯ

Н. Моїсєнко, наук. співроб. НБУВ

Нові надходження до НБУВ з юридичних наук

Держава і право: Бібліографічні посібники : анот. кат. / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад.: В. Ю. Радченко, В. А. Шкаріна ; наук. ред. і авт. передм. [Бібліографія права і юридичних наук – важливий інформаційний ресурс] Т. В. Добко. – К., 2010. – 292 с.

Ва727096

Хя1 Д 36

Відображено основні бібліографічні посібники з питань держави і права українською та російською мовами, які зберігаються у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Видання складається з восьми розділів: «Загальні питання держави і права», «Держава і право в Україні і в Росії до 1917 р.», «Радянська держава і право. Українське правознавство у межах та поза межами СРСР», «Держава і право незалежної України», «Держава і право зарубіжних країн», «Міжнародне право», «Порівняльне правознавство», «Показчики змісту періодичних видань».

Довідково-допоміжний апарат видання складає показчик імен.

Жиляєв І. Б. Словник-довідник основних понять та визначень українського освітнього законодавства / І. Б. Жиляєв, Б. Г. Чижевський; Наук.-дослід. центр прав. інформатики Нац. акад. прав. наук України. – К. : Парламент. вид-во, 2010. – 108 с.

ВА729925

X81(4УК)я2 Ж 72

Словник охоплює близько тисячі основних понять та визначень, які використовуються в українському освітньому законодавстві. Наведено загальний порівняльно-правовий аналіз українського освітнього законодавства з деякими поняттями міжнародного права.

Назви понять та визначень подано відповідно до їх законодавчого закріплення. Статті охоплюють усі основні джерела українського законодавства у сфері освіти: Конституцію України, кодекси України, закони України, конвенції, ратифіковані Верховною Радою України, постанови Кабінету Міністрів України, доктрини, стратегії, програми, положення, інструкції, методичні рекомендації тощо, затверджені відповідними актами центральних органів виконавчої влади.

Для зручності користування видання містить показчик понять та визначень, список використаних нормативно-правових актів.

Коментовані зразки документів (за чинним законодавством) : у 3 т. Т. 1 / за заг. ред. В. М. Марченка, О. Д. Чуєвої. – Х. : Страйд, 2010. – 440 с. – (Серія «Юридичний радник»). – Дод. до наук.-практ. журн. «Мала енциклопедія нотаріуса».

С11030/1

X83(4УК)я2 К 63

Подано аналітичні матеріали з викладенням їх практичного застосування у вигляді документів з урахуванням відповідності чинному законодавству станом на 1 вересня 2010 р.

Наведено та проаналізовано документи, які відображають усі сторони життя та знаходять практичне використання у будь-яких випадках: договори (куплі-продажу квартири, про поділ майна, довічного утримання, дарування, керування майном, спадкового майна, укладання шлюбного договору, про участь у вихованні та утриманні дитини тощо); повідомлення, зокрема про вчинення нотаріальної дії; заяви; угоди; довіренності, зокрема на ведення судових справ тощо.

Коментований переклад Візового Кодексу Європейського Союзу / Громад. ініціатива «Європа без бар'єрів» ; пер.: Л. Левандовська. –К. : Вістка, 2010. – 160 с. : табл.

ВА731393

X91я2 К 63

Подано неофіційний переклад Регламенту № 810/2009 ЄС, що встановлює Кодекс спільноти з візових питань, здійснений громадською ініціативою «Європа без бар'єрів» у рамках проекту «Коментований переклад Візового Кодексу Європейського Союзу та інформування громадян України», за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Основна змістовна частина Кодексу супроводжується коментарями фахівців «Європи без бар'єрів». Запропоновані коментарі зосереджують увагу читачів на запроваджених Кодексом нововведеннях (у порівнянні зі Спільними консульськими інструкціями та Угодою про спрощення оформлення віз між Україною та ЄС) та містять поради щодо практичного використання положень Кодексу в процесі отримання Шенгенських віз.

Додатки вміщують: бланк анкети для отримання Шенгенської візи, перелік документів для отримання візи, зразок як заповнювати візові бланки тощо.

Кримінологія : бібліогр. довід. / Ін-т права В. Сташиса Класич. приват. ун-ту ; [упоряд.: К. С. Босак та ін. ; за заг. ред. С. Ф. Денисова]. – Запоріжжя : [КПУ], 2010. – 488 с.

ВА735475

X88(4УК)я2 К 82

Видання містить понад 5 тис. джерел з проблем кримінології, що є у фондах бібліотеки Інституту права ім. Володимира Сташиса Класичного приватного університету та у Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. Горького, які вийшли протягом

2000–2010 рр. та деякі окремі видання, які вийшли друком раніше в Україні, Росії та інших країнах.

Довідник доповнений виданнями з інших галузей права, гуманітарних наук: кримінально-виконавче право, кримінальний процес, економіка, соціологія, психологія, філософія та ін., що становлять певний інтерес для кримінологічної науки. Це монографії, підручники, посібники, тексти лекцій, збірники статей, матеріали конференцій, автореферати дисертацій, а також статті з періодичних видань.

Бібліографія складається з двох частин та 44 розділів. У межах розділу література розташована за алфавітом. Окремими розділами подано персоналії та інтернет-ресурси з кримінології, перелік фахових видань, паспорт спеціальності, алфавітний покажчик авторів.

Наукова діяльність Інституту вивчення проблем злочинності Національної академії правових наук України : довідник. Вип. 2 (2005–2010) / за ред. В. І. Борисова, В. С. Батиргаресвої ; Нац. акад. правових наук України, Ін-т вивч. пробл. злочинності. – Х. : Кроссруд, 2010. – 208 с.

V352658/2

X88(4УК)я1 Н 34

Довідник містить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, проведені Інститутом з метою розробки ефективних кримінально-правових заходів з проблем боротьби зі злочинністю, представлені на науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах за 2005–2010 рр.

Назви розділів у виданні відповідають напрямам наукової роботи співробітників інституту: виставки наукових та технічних досягнень (ряд приладів та комп'ютерних програм лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю»), законопроектні роботи, Постанови Пленуму Верховного Суду України, наукові публікації (монографії, науково-практичні коментарі, науково-практичні посібники, збірники наукових праць тощо).

Наукові дослідження інституту знаходили практичне використання в практичній діяльності правоохоронних органів, державних органів влади, інших соціальних інституцій суспільства.

Соціальний захист населення в Україні : [зб. законодавч. і нормат. актів] / упоряд.: А. В. Паливода, В. В. Орленко. – Офіц. текст. – К. : Видавець Паливода А. В., 2010. – 544 с. – (Закони України).

ВА724858

X87(4УК)я2 С 69

Наведено законодавчі та нормативні акти, що регламентують соціальний захист населення в Україні, а саме: про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; про основи соціальної захищеності інвалідів, про соціальний захист дітей війни, військовослужбовців та членів їхніх сімей; про соціальне становлення та розвиток молоді тощо.

Подано Закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази та інструкції Міністерства України у справах сім'ї, дітей, молоді та спорту зі змінами та доповненнями станом на 25 листопада 2009 р. з посиланнями на публікації у друкованих виданнях.

Після бібліографічного опису наведено шифри зберігання книги в загальному фонді НБУВ та відділі довідково-бібліографічного обслуговування.

Шановні колеги!

Запрошуємо вас до співдружності в розробці нового періодичного видання, що має на меті оперативно відображати актуальні питання законотворення. Ваші відгуки і пропозиції просимо надсилати за електронною адресою: gdpp@yandex.ua.

Редакційна група відділу
синтезу соціокультурних мережевих ресурсів
Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак

Комп'ютерна верстка
А. Бергелська

Підп. до друку 19.05.11.
Формат 60x84/16. Друк. офс. Папір офс.
Видається в друкованому та електронному вигляді.

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня,3